

Apponyi a tanítókról.

(Az igazság és a protekció.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

A tanítónő és tanítóképző intézetek évenként ezer számra bocsájtják ki a képesített növendékeket, akiknek elhelyezése már évek óta egy végtelen nagy társadalmi gondnak képezte alapját. És ezek az ifju lelkek magukba szedve a népnevelés magasabb tudományát, kilépve az élet terére, az első lépésnél már elveszítették az intézet falsi között épített jövőndő álmaiknak minden zománcát, látva, hogy a megélhetésnek első alapfeltétele, elősegítője az életben csak a protekció. S a több mint másfélezer tanítónő kétségbeesetten kezdte meg a hajszát protektor után és az ifju leányok napról-napra azt látták a hivatalos lapban, hogy nem az érdem és nem a súlyos családi helyzet volt irányadója a kinevezéseknek, hanem a protektor egyéni sulya. Sokszor éveken át kellett egy-egy kitűnő képesítésű tanítónőnek várnia — a tanítójelöltek mindig hamarabb jutnak álláshoz, mint a tanítónők.

Hát aztán azok az érdemes családok tanítók, kik messzeeső falvakban lesték szívszorongva, mikor üresedik meg váreai helyen tanítói állás, ahol gyermeküket középiskolába járathatnák? Mire megtudta, hogy megüresedett egy állás, akkorra egy ujdonsült protekciós ifju már el is foglalta.

Valóságos társadalmi katasztrófa bekövetkezéséről lehetett tartani és bár ennek megakadályozására ezelőtt két és fél évvel adtak ki rendeletet, sőt egyenes utasítást is a tanfelügyelőségekhez, hogy kinevezéseknél az idősebb, városi üresedéseknél a családok tanítókat vegyék figyelembe, de ez megmaradt szépen a papíron. A pályázatoknál kikerültette a tanfelügyelőkkel szépen a virágzásban burjánzó protekció.

Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter most egy országos körrendelettel — amely megérkezett Varjassy Árpád aradi kir. tanfelügyelő kezéhez is — segíteni akar ezen az áldatlan állapoton.

A szigorú hangú körrendelet szerint ezentul:

az állami elemi népiskolai tanítói és tanítónői állásokat pályázat útján tölti be és a felsőbb népoktatási intézetekkel, középiskolákkal bíró helyeken levő áll. népiskoláknál az állások betöltésénél a régebbi idő óta szolgálásban levő érdemes és családos tanítók, tanítónők s magasabb képzettségű tanerők részesülnek elsőbbségben.

Ez a körrendelet, melynek betartását maga a miniszter fogja ellenőrizni, nagy örömet okoz a tanítók körében.

Kiss Ernő szobrának leleplezése.

(Egy aradi vértanu emlékezete.)

Arad, május 26.

Kiss Ernő vértanu tábornok szobrát vasárnap délelőtt leplezik le ünnepiesen Nagybecskerekén s a leleplezési ünnep valóban országos ünnep lesz, amennyiben képviselve lesz azon a kormány, az országgyűlés, az ország több vármegyéje, Budapest székesfőváros és az ország több városa.

Az ünnep előkészületeire s a vendégek fogadására a rendezőség, amelynek élén Hegedűs János anyakönyvi felügyelő, a szoborbizottság titkára áll, minden intézkedést megtett. Radnai Béla szobrászművész, a szobor alkotója és Gondos-Scheer Imre műépítő, a szobor architektúrájának tervezője a héten szintén lent voltak Nagybecskerekén és előkészítették a szobrot a leleplezésre.

A leleplezési ünnep előestéjén toronyzene lesz és kivilágítják az egész várost, a városi színházban pedig díszelőadást tartanak. A leleplezés napján reggel nyolc órakor toronyzene lesz ismét. A vendégek reggel kilenc órakor gyülekeznek a Korona-szálló előtt levő téren és innen vonulnak a szobor elé, amely a főtéren, a megyeháza előtt áll. Az ünnepséget a filharmónikusok egylete nyitja meg tíz órakor a Szózáttal; a megnyitó beszédet Jankó Ágoston, Toronfal vármegye alispánja mondja; Bánlaky Margit odát szaval; az ünnepi beszédet Várady Imre dr., a város képviselője mondja; Páger Imre dr. katolikus lelkész el-

szavalja ünnepi ódáját; Dellimanish Lajosné főispánné, a szoborbizottság elnöke átadja a szobrot Persics Zoltán dr. polgármesternek. Ezután következik a szobor megkoszorúzása. A szoborra a képviselőház nevében Justh Gyula elnök, a kormány nevében Günthner Antal államtitkár, az országgyűlési függetlenségi párt nevében pedig Hentaller Lajos helyez koszorut. Az ünnepség a Himnuszszal ér véget. Délután egy órakor diszebed lesz a kaszinóban.

A kegyeletes ünnepélyen impozáns módon vesz részt a képviselőház. A képviselőház küldöttsége. Justh Gyula elnök és Návay Lajos al-elnök vezetésével külön vonaton indult ma délután 5 órakor a nyugati pályaudvarról. A küldöttségben a következő képviselők vesznek részt: Zichy Jenő gróf, Hentaller Lajos, Szalay László, Molnár Jenő, Steiner Ferenc, Zichy Miklós gróf, Nagy Emil, Putnoki Mór, Keller István, Teleki Pál gróf, Papp Elek, Egri Béla, Üchtritz Zsigmond báró, Barta Ferenc, Markos Gyula, Justh János, Kelemen Béla, Baross János, Laehne Hugó, Világhy Gyula, Hódy Gyula, Horváth Gyula, Várnay Imre, Bohus Károly, Kiszely Károly, Horváth József (nagyvázsonyi) és Torotzkay Vilmos báró. Nagybecskerekre a különvonat éjjel 11 óra 40 perckor érkezett s a képviselők, a késő éjjeli órára való tekintettel, künn a pályaudvaron, a vonatban töltötték az éjszakát. A küldöttség reggel megy a városba s részt vesz a leleplezési ünnepségen, amelynek befejezte után délután 2 óra 25 perckor a küldöttség tagjai a különvonattal visszatérnek a fővárosba, ahova esti 9 óra 10 perckor érkeznek.

Az ünnepélyen a kormány is képviselteti magát Günthner Antal dr. igazságügyi államtitkár által, aki ma este indult el és vasárnap reggel érkezik Nagybecskerekre, ahol hivatalosan fogadják.

A vértanu emlékezete iránt az országgyűlési függetlenségi párt is lerója kegyeletét, amennyiben nemcsak nagyszámmal vesznek részt tagjai a leleplezési ünnepélyen, de koszerut is helyeznek el a szoborra. Hatalmas babérkoszoru nemzeti színű szalagján a következő felirat van: *Örök dicsőség a vértanunak Kiss Ernőnek az országgyűlési függetlenségi párt.*

hogy meghalt, aki szívének legkedvesebb volt. Vagy elbirta a csapást, vagy nem, a természet rendje azért miben sem változott.

De, hogy a természet beálljon hóhérnak és kedvét találja egy szegény emberi lény lassu, halálos gyötrelmében és évekig tartó kinszenvedésében, azt már nem tudom fölfogni. S ha már ilyen lelketlen a természet, az ember legalább ne szankcionálná kegyetlenségét...

Kimondhatatlanul szenvedett az én szegény kis feleségem. Nem volt sem éjjele, sem napala. Görcsös fájdalmak vonaglása közben láttam heteken keresztül. Sorvadt, lassan sorvadt, de az életére még dacolt az enyészettel. Az orvos azt mondta, hogy ez az állapot el fog tartani egy évig is, aztán azonban biztosan bekövetkezik a halál.

En építtem a beteg asszonyt. Valami csodálatos energia készített ekkor, hogy szembe szálljak a halállal és kiragadjam kezéből az áldozatot. Becsvágyat helyeztem abba, hogy meghazudtoljam az orvos jövőndomását. Minél többet kínlódtam az én szegény betegem, annál inkább el voltam tökéltve, hogy gyógyítottam. Ha már annyit szenved, legyen új élet a jutalma.

Pedig irtózatos volt a szenvedése. Tán fokozta még, hogy utját állottam a rendszeres enyészetnek és napról-napra elhódítottam tőle valamit abból, amit előtte való napon ő elrabolt az élettől. Annak a szegény, édes testnek sokszor vonaglott minden egyes idege és néha azt hittem, hogy magam is beleőrülök az ő nagy szenvedésébe.

Elmult azonban az esztendő és még mindig élt. Valami diadalmas mámor szállott meg: az a tudat, hogy erősebb voltam, mint a halál.

Egy este, mikor közelében sürgölődtem, forgolódtam, így szólt hozzám a feleségem:

— Jer csak közelebb, mondani akarok valamit.

Oda mentem az ágyához. Lehajoltam, hogy szokásom szerint megcsókoljam a haját, de ő elkapta a fejét és hangosan rám kiáltott:

— Ne! Ne! ... Gyűlöllek! Utálak!

Megdermedve állottam. Talán lázban beszélt? A kézesuklóját kerestem, hogy megszámláljam az écsverését, de ő elkapta a kezét is.

— Tudom, mit beszélek, — szólt és tekintete baragos fényben ragyogott.

— De Liza... az ég szerelmére, mi jutott eszedbe? — hebegtem.

— Azt hiszed, nem látom, miért akarod, hogy tovább is éljek, noha testemnek minden porcikája megkívánja már a pihenést? Hiuságnak adom meg az árát... S mily irtózatos árt... Ha volna benned egy csöpp emberi érzés, ha még szeretnél úgy, mint egykor szeretted...

— Szeretlek, Liza, hidd el, hogy szeretlek!

— Akarod, hogy elhagyjam? Megtennéd azt, amit tőled kérek?

— Mindent megtennék, hogy elhagyjed, Liza.

— Nos hát, édes uram — az arca is át-szellemült, mikor ezt mondta — vess véget a szenvedésemnek! Légy a Megváltóm.

— Liza!

— Hisz olyan könnyű az egész: én már kieszeltem a módját is. Látod ezt az arany kalaptartót, amit Velencében vásároltál nekem, mikor nászuton voltunk? Csókolj meg és szialatt szurd bele a szívembe. Nyomot sem hagy, el nem éktelenít és... oh milyen jó lesz szenvedés nélkül pihenni!

Az alatt, hogy beszélt, gyönyörben uszott arca. S én éreztem, hogy bensőmben megsza-

kad valami: az a gögös hit, hogy erősebb vagyok a halállal és helyébe lép egy erős igazság: hogy mily kegyetlenség erőszakosan az élethez kapcsolni azt, ami már az enyészeté.

Ha van egy paripám, amely gyógyíthatatlan beteg, megadom neki a kegyelemdőfést.

Ha van egy hü ebem és szenved, megrövidítem kinjét.

Csak egy embertől követelem, hogy véges-végiglen nyögje a szörnyű gyötrelmet. S minél jobban szeretem, annál inkább kényszerítem, hogy éljen.

Szilárd elhatározással nyultam az aranytű után, megcsókoltam Lizát: ő maga vitte kezemet oda, ahol a szive dobogott...

Nem is sóhajtott, csak egy kicsit vonaglott a teste, mikor kihúztam a tűt a sebből. De ez is megszűnt, amint lehajoltam és felcsókoltam a sebből felszívargó egyetlen csöpp vért.

Az orvos másnap eljött és mikor meglátta a drága holttestemet, szinte diadalmasan mondta:

— Eppen egy esztendeje.

S leült, hogy megírja a halotti jelentést. Mikor ki akarta tölteni azt a rubrikát, ahol a halál nemét be szokás írni, félretoltam a kezét:

— Megálljon csak doktor... Irja be... írja be: a halál oka gyilkosság.

Azt hitte, meg vagyok örülve. S kezdett csillapítani, megnyugtatai, de végül, mikor az aranytű helyét megmutattam neki, mégis hitt nekem...

A törvényszék fölmentette a vádlottat beszámíthatatlanság alapján. Az ügyész és a védő belenyugodtak az ítéletbe, de a vádlott fölbevezett.

A budai

Ha a világ még ötozer
Eszendőig áll is,
Nem lesz többet ilyen édes,
Takaros majális,
Ki a napsugárra szomjas
S a királyi kegyre,
Felvezette Szappanos bá
A budai hegyre.

Albrecht-utat, halászbástyát
Vig zeneszó tölt be.
Miniszterek mennek vele
A királyi zöldbe.
Trónbeszédet hallni vágyott
Mindenikjük régen.
Polonyit is kiviszik egy
Öreg toló széken.

Jó fiuknak majális az
Érdemelt jutalma,
Ugron Gabi sipján is már
Másként szól a dal ma!
S a ki oly nagyon kurjongat
A hon boldog voltán.
Hinnétek e, hogy az az ur
Doktor Lengyel Zoltan?

Kell-e érettségi?

(Alexander Bernát, Beöthy Zsolt és Négyessy László nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Tegnap pattant ki az aradi kir. főgimnázium érettségi botránya, amely kinos föltűnést keltett a közönség körében. Különben nem Arad az egyetlen, ahol az érettségi vizsgálat botrányokkal kapcsolatos; így tavasszal nem tartoznak ritkaságok közé az olyan hírek sem, hogy egy-egy tanuló eltűnt, vagy fegyvert vett kezébe, hogy kioltsa életét. A fővárosban ritkábban történik ez meg, mint a vidéken, mert a fővárosi ifju egész világfelfogása könnyedebb és az érettségit nem oly komolyan mérlegelő.

Ebben a nagyfontosságú kérdésben egy újságíró kikérte a legkiválóbb tanférfiak véleményét, akik közül Alexander Bernát dr. egyetemi tanár, a tanárvizsgáló bizottság tagja, a következőket mondotta:

— Eltekintve a diákok készütségének intenzivításától, tekintetbe kell vennünk, hogy bizonyos emberek a vizsgálatok előtt izgatottak, úgy, hogy állapotuk és így eljárásuk szinte beszámíthatatlan. Erős azonban a meggyőződés, hogy a most készülő új érettségi szabályzat, amely a vizsgálatokat lényegesen megkönnyíti, meg fog szüntetni mindenféle panaszt, amely különböző helyeken elhangzik.

Beöthy Zsolt dr. egyetemi tanár, az országos tanárvizsgáló bizottság elnöke, a következőképpen nyilatkozott:

— Vannak bizonyos dolgok amelyeket meg kell szüntetni. Így például helytelen eljárás a tanulót az érettséggel előre ijesztgetni, amint azt sok helyütt teszik. Nem szabad a vizsgálati eljárást tulságos ünnepélyességgel színezn, mert ez a tanulót idegesíti, izgatja. Ne hozzák a vizsgálandót zavarba semmivel. A legtöbb iskola bizony ebben a tekintetben esik sok kifogás alá. Véleményem szerint a haladás szelleme azt követeli, hogy mindig nagyobb súlyt helyezünk az írásbelire és kevesebbet a szóbelire. Természetes, hogy az ifju öt órai megfontolás után többet produkál, mint izgalommal

és félelemmel telt tíz perc alatt. És igyekezzék a pedagógia kifejleszteni az ifjuság megbízhatóságát, amely kizárná, hogy az írásbeliek alatt visszaélés, kijátszás forduljon elő.

Négyessy László dr. egyetemi tanár, az országos középiskolai tanáregyesület titkára így válaszolt:

— Az érettségi vizsgálatok — szerintem — már nagyon meg vannak könnyítve, úgy, hogy ma már csak három tantárgy képezi az írásbeliek anyagát. A redukció tehát nem volna célravezető. Azok, akik a vizsgálatot vezetik ne legyenek bizalmatlanok az ifjak iránt, ne legyenek bürokraták, ne legyenek szórszálhasogatók kicsinyeskedők és akadékoskodók. A szokatlan, ünnepélyes ceremonia idegesíti, ijeszti a diákokat. Legjobb volna, ha a szülők és a tanárok nem ijesztenék előre a fiukat az érettséggel. Inkább arról győznék meg őket, hogy a nyolcévi tanulás alapján semmi nehézséggel nem fog találkozni az érettségin. Nem szabad továbbá az írásbeliből ítélni. Én a szóbeliből jobban megalkotom magamnak a képet a fiuk tudásáról, értelméről. Az írásbeli alatt a tanulót számtalan zavaró képzet bántja, szinte öntudatlan ir, míg nyugodt beszélgetés közben meg lehet szilárdítani önruralmát.

Aradmegye és az új kormány.

(Főiratok Wekerlehez, Apponyihoz és Polónyihoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága mai üléséből, amelyen Károlyi Gyula gróf főispán elnökölt, több érdekes fölterjesztést intézett az új kormány egyes tagjaihoz.

Igy Wekerle Sándor kormányelnöknek pénzügyminiszteri kinevezését közlő leiratára elhatározta a bizottság, hogy Wekerle lét megleghangu fölterjesztésben üdvözli és hivatali működésében odaadó támogatásáról biztosítja.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez már kérése volt a

bizottságnak. Egyik-másik megyebeli felekezeti iskolának államsegély iránti kérelmét ugyanis azzal terjesztette föl a bizottság, hogy a miniszter adja meg a segélyt a felekezeti iskoláknak, amelyekben szép eredménnyel oktatják a magyar nyelvet.

A harmadik fölterjesztés Polónyi Géza igazságügyminiszternek megy és már nem is tisztán megyei vonatkozású, hanem országosan észlelt visszásságnak megszüntetését kéri. Nem ritka eset, hogy a bíróságok a gonosztevőktől elkobzott fegyvereket bírói árveréseken ugyanazoknak adják el, akiktől elkobozták, holott a közérdek azt kívánja, hogy árveréseken is csak megbízható emberek kezére kerüljenek az elkobzott fegyverek, amint az a kihágási eljárás során elkobzott fegyverek elárverezésénél a közigazgatási natóságoknál történik.

A kormány tagjaihoz intézett fölterjesztésekről az alábbi tudósítást közöljük:

Aradvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén a Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán és az állami hivatalok vezetői által előterjesztett jelentések után Schill József vármegyei főjegyző bemutatta Wekerle Sándor kormányelnöknek leiratát, amelyben Wekerle tudatja, hogy a király megbizta őt a pénzügyminiszterium vezetésével is. A főjegyző a leiratra vonatkozólag indítványozta, hogy a bizottság intézzen üdvözlő föliratot a pénzügyminiszterhez és biztosítsa őt, hogy a bizottság részéről odaadó támogatásra számíthat.

A bizottság az indítványt hozzászólás nélkül egyhangulag elfogadta.

Az ülés során Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő előterjesztette több felekezeti iskolának a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézett kérelmét államsegély utalványozása tárgyában. Minthogy a tanfelügyelő jelentése szerint ezek az iskolák a magyar nyelv tanítása terén dicsőretek sikert mutatnak föl, a bizottság elhatározta, hogy a szubvenció folyósítása dolgában pártoló fölterjesztést intéz Apponyi Albert gróf kultuszminiszterhez.

Biarritzba, ahol 28-ig marad. Madridba 29 én délután érkezik a főherceg. Kisérétében vannak *Kinsky* Károly herceg, *Thun Hohenstein* Ferenc gróf, *Karácsonyi* Jenő gróf, *Potocki* Román gróf, *Rummerskirch* báró udvari kamarás és *Maresch* Zdenko udvari pénztáros. Az Alfonz király nevét viselő, 38 gyalogezred parancsnoka, *Vogel* Simon ezredes szintén elutazott Madridba.

A Madridban végbemenő esküvői ünnepségeken *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek, a magyar király képviselőjének a második helyet jelölték ki. A program szerint a Hieronymus templomba vonuló menetben *Ferenc Ferdinánd* trónörökös *Vladimir* orosz nagyherceggel, a belga herceggel és a portugál trónörökösrel közös kagyló-kocsiban (Coche de concha) foglal helyet. Ez a kocsi a menetben az utolsóelőtti. Ezt követi a walesi herceg kocsija és a királyé. A menetet a menyasszony kocsija zárja be.

Tizenötezer korona a zarándi iskolának.

(Edelsheim-Gyulay báró alapítványa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

A múlt év őszén a talpasi *Kabdebó* család és *Atzel* Konstanca bárónő nagylelkűségéből létesített aradmegyei közoktatási alapítványok mellé méltóképen sorakozik az a bőkezű alapítvány, melyet *Edelsheim-Gyulay* Lipót báró aradmegyei nagybirtokos a napokban a zarándi állami elemi iskola javára tett. A nemes emberbarát, aki tudvalevőleg nemcsak megindítója a gyermek-védő mozgalomnak, hanem elnöke és fáradhatatlan apostola is az erre alakult ligának, nemrégén 15.000 koronáért eladta a kincstárnak azt a házat, amelyben a zarándi iskola el van helyezve. Most pedig az egész vételárból alapítványt létesített, amelynek kamataiból a zarándi iskola szegény tanulóit a téli hónapokban ruházattal és étellel elláthassa és a közügyességi oktatással fölmerülő költségeket fedezhesse.

A humánus főúr alapítványáról *Varjassy* Árpád kir. tanfelügyelő Aradvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén a következő jelentést terjesztette elő:

Van szerencsém örvendetes tudomásul jelenteni, hogy a zarándi állami elemi népiskola elhelyezésére ez ideig haszonbérben birt kényelmes és iskolai célokra mintaszerűen átalakított épületet a magyar királyi kincstár *Edelsheim-Gyulay* Lipót báró ertől tizenötezer korona vételáron megvette.

Ezzel kapcsolatban jelentem, hogy *Edelsheim-Gyulay* báró ur a 15.000 koronát tevő vételárat a zarándi állami elemi iskola javára örök alapítványképen visszaengedte oly kikötéssel, hogy az alapítvány-tőke kamatai a zarándi állami népiskolát látogató szegénysorsú gyermekeknek a téli hónapokban ruházattal és meleg étellel való ellátására és a közügyességi oktatással kapcsolatos költségek fedezésére fordíttassanak.

A bizottság zajos éljenzéssel fogadta a bejelentést és *Károlyi* Gyula gróf főispán indítványára *Edelsheim-Gyulay* bárónak köszönetet szavazott, amiről a nemeslelkű adományozót átiratban fogják értesíteni.

ARADI NEVEZETESSÉGEK.

A rózsás Doktor.

Van néhány Gül babája a városnak. Nehány ember, a ki a legszebb virágnak: a rózsáknak szerelmese. Hanem a Gülbabák is különfélék. A szerint, hogy mint szeretik a rózsákat. Az egyik *Ottubay* Károly, a nyugalmazott kuriai bíró, a ki nemcsak szerelmese, hanem tudósa is a rózsáknak. Ninesen a marechal nilsnek olyan alfája, a melyet ne ismerne *De Ottubay*-nak csak addig értékes a rózsza, a míg az ágon van, a míg virul, pompázik. Mikor levágták, akkor már csak pipere-tárgy, vagy szoba-dísz, s kívül esik az ő érdeklődésén.

Az öreg doktor: *Schusztter* Illés egészen más fajta rózsakedvelő. Nála akkor kedves a virág, ha levágta, bokrétába kötötte. Talán meg akkor se: hanem a mikor valakinek odaadhatja. S nem gyakorol kegyeket a rózsáival: annak adja, a kinek örömet okoz vele.

Ott túl a rácson — ahogy a Gülbabában mondják a rácfertály háta mögött, a *Vadászkürt*-utca táján van neki egy háza s a rózsakertje. S ott túl a rácson a deszkakerítés mögött egész erdeje van a rózsáknak. Az öreg doktor, aki egyike a város legkorábban kelő embereinek, ilyen tájban már a hajnali órákban ott van végzi napi aratásait a rózsák között. Azután elmegy a szomszédságban levő zsidó kórházba, betegeihez — s mint egy ajándékokkal megrakott fejedelem, úgy megy négy-öt rózsabokrétával a városba. Hogy kik kapják a rózsákat? Ez se titok, — bár egy kissé csintalannak látszó ügy. Szoktak például a Pölzl-kávéház kasszakisasszonyai egy-egy bokrétát kapni, a nélkül, hogy ezzel bárminő gyanút lehetne sütni az öreg urra. Délutánonként a Pölzl-kávéházban szokta elvégezni mindennapos sakk-partiját, — s a sakknál, feketénél sok protekciót gyakorolhat, a mit a doktor így revanzsál. Azután jut egy rózsabokréta a Klein-éle könyvkereskedésbe, — ahol az öreg doktornak járó ujságot teszik gondosan félre. A többi rózsabokréta higiénikus célokra használódik: egy-egy páciensnek jut, aki lábadozásban van, s akinél ez a speciális rózsagyógyomód az első derűt lopja a betegszobába.

Ez a története az öregebbik doktor *Schusztter* rózsáinak. S a mint Gülbabánál is a jó szívnak megnyilatkozása volt a rózsakert, az öreg doktornak is a lelki nagyságát jellemzi. A régi idők arany szívü, idillikus dobtorai közül való. Azok közül, a kik nem igyekeztek új, s új nyavalyákat elhítni, s nem nagy képpel, hanem a felebarát egyszerűségével hallgatták a betegek panaszait. Nem igyekeztek nyakatekert diagnosztikával imponálni a pacienseiknek, — hanem szeretettel pótolták a fogyatékos orvosi tudomány réseit. Nem ír könyvtár-számra recepteket, hanem többet segít egy okos szóval, meg egy szépen fészlő, utánzóhatatlanul szép — rózsával.

Képtárlat A.

(A műkiállítás ismertetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május.

Intím jellegű, de magas művészi színvonalon álló képműállítás nyílik meg holnap, vasárnap reggel Aradon, a kereskedelmi akadémiá emeleti dísztermében. *Récsey* Győző fővárosi festőművész hozott le mintegy százhusz festményt és rajzot, megannyi elsőrendű mester alkotásait, melyek így tárlatba gyűjtve, művelőzet dolgában nem fognak kayesebbet nyújtani, mint az utóbbi évek fővárosi műtárlatainak akármelyike.

A pompás gyűjteményből elsőnek *Bihary* Sándor, a minap elhunyt kiváló művész három kisebb képét: a „Szobainterieur”, — „Női tanulmányfej”-et és a „Napos utcaszélet”-et említjük fel, melyek közül főleg az első fog sok tetszést aratni.

Brück Miksa művei közül ezuttal nem bártfai parasztszobák, hanem tájképek érkeztek hozzánk, valamint *Hegedüs* László sem figurális dolgokat állított ki, hanem egy pompás napsütéses tanyaudvart, mely egyik legsikerültebb képe a tárlatnak.

Nagyobb kollekcióval van képviselve *Báditz* Ottó, akinek a „Tilos”, „Várakozás”, „Lilbapásztör” és „Szeret — nem szeret” című művei megannyi kelendő képei lesznek a kiállításnak. E téren talán *Neogrady* Antal lesz a legveszedelmesebb versenytársa. Az ő vászonra vetett kis poszmái és novellatörredékei első látásra belelopják magukat a néző szívébe. A „Füvés előtt”, „Bizalmas sorok”, „Várakozás”, „Virágok között”, „Madárdal” a mester legbájosabb alkotásai közül valók.

Kéddi-Kovács László színekben gazdag, megkapó képei bizonyára vevőre találnak hamar. Olyanok ezek a képek, mint a leányalmok ártatlan világa: kedvesek és poetikus erőben gazdagok. *Márk* Lajos két női tanulmány, *Zombory* Lajos loval, *Greguss* Imre zsánerképei és csendéletei, *Mihalik* Dániel és *Szalányi* Lajos erőteljes szokatki tájképei az illető művészek tudásának javát tárják elének.

Markó Ernő régi kedvence az aradi közönségnek, melyhez a Nemzeti Szalón egykori aradi műtárlatát személyes kapocs is fűzi. Most kiállított művei a tárlat legkiválóbb alkotásai közül valók s már csak méltányos árai folytán is bizonyára gazdára találnak egytől-egyig.

Vajda Zsigmond „Vasolvasztója” és „Pá-holyban” című képei a gyűjtemény legszembe-tőlőbb tárgyai közül valók. Művészi szempontból az utóbbi magasan felette áll az elsőnek. Kétművet küldtek: *Basch* Árpád, *Háry* Gyula, *Zemplényi* Tivadar, *Éder* Gyula, *Nagy* Vilmos, *Keményffy* Jenő, *Kunfi* Lajos, *Jacskó* Béla és *Illés* Antal, akinek az „Első levél” című nagyobb vászna igen komoly munka.

Berkes Antal az ő ismert sárga omnibuszaival és tájképeivel tetszetősen képviseltette magát, a „Hazafelé” című műve a tárlatnak terjedeleme nézve is egyik legkiemelkedőbb képe. *Faragó* Géza karrikaturáit csak úgy ismeri a közönség, mint ahogy meg fogja szeretni a tárlat ügyes kezű rendezőjének, *Récsey* Győzőnek zsáner- és tájképeit.

Amidőn még fölemlítjük azt, akinek pompás rajzával talán kezdeni kellett volna az ismertetést: *Fényes* Adolfot, akkor nagyjában végig vezettük az olvasót a holnap megnyíló tárlaton.

Ha a közönség soraiban akkora lesz a véltelkedv, amilyen pártfogást a jelen műkiállítás megérdemel: akkor bizonyára nem lesz panasz a tárlat rendezőjének.

Gyula székfoglalója.

Návay Lajos és Rakovszky István alelnökök.

(A képviselőház ülésén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 26.

Az elnökválasztás napján az ülés megnyitáskor állg van hatvan ember a Házban. Szappanos István, a korelnök a védelmére is kel a képviselőknek:

— Mondtam, hogy nem lehet fél tizenegy órakor megnyitni az ülést. Kora idő ez is városi embernek.

Az új rend: pont tízkor megszólalnak a Ház összes csengői. Kezdődik az ülés. Szappanos már az elnöki székben ül, de a honatyák nagyon lassan gyülekeznek. A régi képviselők nem tudják megszokni a koránkelést. De azért az ülés megkezdődik pontban tíz órakor. A kormány részéről jelen vannak: *Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Darányi Ignác, Zichy Aladár gróf, Jekelfalussy Lajos és Josipovich Imre.* Csak *Polónyi Géza* hiányzik, aki még beteg.

Elnökké egyhangulag *Justh Gyulát* választották, aki nagyobb székfoglaló beszédet mondott. Alelnökök lettek: *Návay Lajos* alkotmánypárti és *Rakovszky István* néppárti. A jegyzői lista is változatlanul ment keresztül.

Részletes tudósításunk:

(Választások.)

A jegyzőkönyv hitelesítése után Szappanos István korelnök bejelentette azoknak neveit, akik összeférhetlen állásokat jelentettek be. Ezután az osztályok előadói tették meg a jelentésüket. Összesen 21 mandátum ellen van alaki kifogás a négy képviselő megjelölésével ellen adták be panaszt. Egész csomó előadónak ez volt az első szereplése a Házban. Legnagyobb sikere volt közülük *Hrabovszky Guidónak*, aki olyan hangon szavalt a jelentésénél, amelyen egész brigádot el lehetne kommandírozni.

Ezután következett az elnökválasztás.

Nagy György korjegyző felolvasta a házszabályoknak a Ház tisztikarának választására vonatkozó szakaszait. A szavazás befejezéséig szünet volt, amely után kihirdették az eredményt.

Justh Gyulát a képviselőház egyhangulag megválasztotta elnöknek. Összesen 264 szavazatot adtak be, e közül 254 *Justh* mellett volt, 10 szavazólap pedig üres volt.

Ezután a két alelnökre szavaztak. Beadtak ismét 264 szavazatot: *Návay Lajos* 247, *Rakovszky István* 248 szavazatot kapott s az elnök szótöbbséggel megválasztott alelnököknek jelentette ki őket.

Az alelnökök választása után megválasztották a jegyzőket és a háznagyot. Jegyzők lettek: *Benedek János, Egrý Béla, Várady Károly és Hammersberg László* függetlenségiék, *Thorockay Miklós* gróf alkotmánypárti és *Darányi Ferenc* néppárti. Háznagygyá *Tóth Jánost* újból egyhangulag megválasztották.

Szappanos Istrán korelnök a korjegyzők nevében is köszönetet mondott a képviselőknek elnézésükért és támogatásukért.

Ezután elfoglalták helyeiket az új tisztviselők.

(Justh Gyula székfoglalója.)

Justh Gyula, aki díszmagyarban jelent meg, hosszas éljenzés közben foglalta el az elnöki széket és a következő beszédet mondotta:

Tisztelt képviselőház! Tisztviselőársaim nevében is hálás szívvel, lelkem egész melegével köszönöm meg azt a nagy bizalmat, amelyhez fogható még csak elképzelni sem tudok. Ez a meg nem érdemelt elismerés elnöki működésemben mindenkor utmutatásul fog nekem szolgálni. Igaz lelkemre mondom, hogy amint eddig, úgy ezután is minden gondolatom, minden cselekedetem a nép szuverénitása, az alkotmány sérthetlensége. Főtörekvésem lesz

megvédelmezni a parlamentárizmust a maga fonságában.

Sulyos viszonyok között viseltem az elnöki tisztet a múlt országgyűlésen is, de most történelmi nevezetességű határkőhöz jutottunk, amely elválasztja a gyászos, szomorú emlékü múltat, a reményteljes, áldásthozó, szebb és jobb jövődtől. A múlt országgyűlés elején reméltük, hogy ragyogó hajnalra fog virradni az országunk, készen állottunk a nagy munkára. Reméltük, hogy honszerelmünkkel, önzetlen munkálkodásunkkal kiküzdjük nagy nemzeti alkotásainkat, meg fogjuk erősíteni hazánkat és a trónt egyaránt.

Csúdtunk. A korona gonosz tanácsadói törvénytelen eszközökkel elnémították a hatalmi vágyaiknak utjában álló országgyűlést. Csak elkeseredéssel és fájdalmas érzésekkel tekinthetünk vissza a lefojtot országgyűlés fegyveres erővel elfojtott rövid életére. Megalázásra megalázás érte a nemzetet, az országgyűlés működését megbénították és a korona eltávolodott, a nemzeti akarattal szembehelyezkedő, azt eltiporni kész tanácsadóinak önkényuralma alá jutottunk. Folytonos törvénytelen elszopásokkal lehetetlenné tették a törvényalkotást és kijátszották a képviselőház ellenőrzési és feleletre vonási jogát. A végrehajtó hatalom a törvény- és népszentség teljes kijátszásával és megsértésével fegyveres erővel rojtott be az alkotmány, a népképviselő, a szabadság szent csarnokába. A jog, a törvény és az igazság helyébe a nyers fegyveres erőre támaszkodó ökljog lépett.

A szörnyű múltból vessük tekintetünket a szebb jövőre. Az új korszak küszöbén, a szabadság hajnalhasadásán, amikor minden hazafi szíve telve van, az öröm érzetével, reménykedve tekintünk a boldogabb jövőbe. Lehetetlen, hogy a múlt keserű tapasztalataiból le ne vonjuk az üdvös tanulságokat. Igaz, hogy a nemzet törvénytisztelőtén, összetartásán és kitartásán hajótörést szenvedett az önkényuralom ma és hajótörést fog szenvedni a jövőben. De azért hazánk boldogságát, függetlenségét, a trón fönmaradását csak úgy biztosíthatjuk, ha az alkotmány és a népképviselői rendszer megörökítésére az eddiginél erősebb eszközöket fogunk használni.

Örömmel tapasztaljuk, hogy ennek szükségességét a törvényhozás minden tényezője elismeri, féltett kincsünket, a népképviselői rendszert, alkotmányunk e legerősebb sarkkövét, a közelmúlt keserű tanubizonyságai szerint a legnagyobb veszedelem a végrehajtó hatalom részéről fenyegette: a nemzet szuverénitása forgott kockán. Helyre kell állítani az egyensúlyt a korona és a nemzet szuverénitása között. Arra kell törekedni, hogy a népszuverénitás ne legyen csak üres, tartalom nélküli frázis: lelket, életet kell belevonnunk, hogy végre valahára a nemzet legyen itt az országban minden jognak, minden erőnek, minden hatalomnak forrása.

Adja isten, hogy az egyetértést a király és a nemzet között ezentul semmiféle zavarja meg és hogy kölcsönösen megértve egymást, egyesült erővel munkálkodjanak a haza, a trón javára, boldogságára és dicsőségére.

(A kettős mandátumok.)

A beszéd befejezése után viharos ovációkban részesítették *Justh*ot, aki azután az elnöki előterjesztések során jelentette, hogy *Andrássy Gyula* gróf, *Polónyi Géza* igazságügyminiszter, *Barabás Béla*, *Batthány Tivadar* és *Bredicean Koriolán* több helyen választatván meg, nyolc napon belül tartoznak nyilatkozni, hogy melyik mandátumot tartják meg.

Justh Gyula indítványára a Ház köszönetet szavazott a korelnöknek és a korjegyzőknek.

A Ház ezután elrendelte, hogy a jövőben is a régi ülésrendet, a délelőtti tíz órától délután két óráig való ülésézet tartja fenn.

A hétfői ülésen három jegyzőt választanak és megalakítják a bizottságokat.

Orvosnyomor Aradmegyében.

Az orvosok lemondanak.

(Szomorú jelentések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Több ízben megemlékeztünk már arról a szomorú tényről, hogy az aradmegyei körorvosi állásokra a szükös javadalmasítás és kereseti viszonyok miatt nem akadnak pályázók és folytonos lemondások következtében mind több és több körorvosi állás üresedik meg.

Aradvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén ezeket a sajnálatos tényeket hivatalosan is elismerték. Az *Intitutoris* István dr. megyei főorvost helyettesítő *Borsos Béla* dr. tb. főorvos havi jelentésében rámutatott azokra a türhetlen viszonyokra, amelyeknek sürgős orvoslása nélkül Aradmegye községei a közegészségügy helyrehozhatlan kárára sohasem jutnak megfelelő orvosi karhoz. A jelentés maga nem tartalmazott konkrét indítványt és ezért a bizottság a létező bajok elismerése mellett csupán elvben mondotta ki, hogy a körorvosok helyzetén javítani kell.

Ha akár a megyei hatóság, akár a közigazgatási vagy a törvényhatósági bizottság a szanálásra vonatkozó tevékenységében csupán addig fog elmenni, ameddig ma vagyis be fogja érni a bajok elismerésével és az orvoslás szükségességével: úgy községeinknek sohasem lesznek körorvosai és a közegészségügy csakolyan siralmas képet fog mutatni a jövőben is, mint a múlté. Tudunkkal megoldottak már sokkal nehezebb, bonyodalmasabb és nagyobb fejtörést okozó kérdéseket is megoldottak már törvényhatósági testületek és magát az orvoskérdést is — amint a jelentés elmondja — kedvezően vitte dűlőre egy csomó vármegye. Ami *Békésben* és *Temesben* ment, annak *Aradmegyében* is mennie kell. Most már komoly munkát várunk az erre hivatott tényezőktől. Ha ezt nem látjuk, vagy azt kell hinnünk, hogy az illetékeseknek a megyei közegészségügy rendezése — sifli vagy azt, hogy nem tudják a földadatot megoldani. Mindenik alternatíva szégyent hozna a vármegyére, ezt pedig kár lenne el nem kerülni.

A főorvosi jelentésből, amely egyéb-kért kielégítőnek mondja az április havi közegészségügyi állapotot, közöljük az orvoshiányra vonatkozó alábbi részt:

A *megyesegyházai* és az *ujjonnan* megválasztott *szentmártoni* és *szemiaki* községi orvosi állások lemondás folytán megüresedtek és ezekkel együtt jelenleg kilenc orvosi állás betöltetlen.

Miután a harminc év óta küszöbön álló egészségügy államosítása még mindig a távoli jövőben lebeg, felkérem a közigazgatási bizottságot, miszerint odahatni sziveskedjék, hogy az ország több vármegyéjének, így *Békés*-, *Temes*-, *Krassó-Szörény*-, *Torontál*- és *Borsod*-megye példájára olyképp rendeztessenek, hogy a községi orvosok tisztességes fizetést és nyugdíjjogosultságot nyerjenek.

Eddig szól a jelentés. Bővebb és megdöbbentőbb adatokkal azok szolgálhatnak — és ilyenek nem sokan vannak — akik megfelelő orvosi segély hiánya miatt időelőtt elvesztették szüleiket, gyermekeiket és kenyérkereső hozzátartozóikat.

Félezer kiránduló Aradon.

(A vasutasok ünnepe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Vasárnap délután a mozdonyvezetők országos szövetkezetének mintegy félezer tagja érkezik Aradra, hogy itt tartsa meg legelső évi közgyűlését s egyben eleget tegyen a tizenhárom vértanu iránti kegyeletének. Az első közgyűlés természetesen nagyszabású ünnepek közepette fog lefolyni. Az ünnepek műsora az alábbi:

Május 27-én (vasárnap.)

1. Indulás Budapestről reggel nyolc óra 50 perckor külön vonattal.

2. Érkezés Aradra délután két óra 18 perckor. Ünnepies fogadtatás az aradi pályaudvaron Arad szab. kir. város polgársága és a „Szövettség” aradi tagjai által, akiknek nevében *Variassy Lajos* h. polgármester üdvözlő a vendégeket. Bevonulás; utána tetszés szerint ebéd a vasuti étteremben. Elszállásolás.

3. Délután három óraker találkozás a Városligetben.

4. *Tavaszi ünnepély* a Városligetben. Kezdeté délután 3 óraker. Szünetekben az *Acsev. Szárnyaskerek-dalkör* hangversenyez. Kedvezőtlen idő esetén a katonai zenekar a „Fehér Kerest” téllkertjében fog játszani. Belépő-díj 20 fillér.

4. Este fél kilenc óraker *hangversenyyel* egybekötött zártkörű *táncestély* a városligeti vendéglő nagytermében. A hangverseny műsora a következő:

I. Prolog. Ez alkalmra írta *Végh István*, előadja *Szónyi Józsa* urhölgy.

II. Enek. a) „Busuló magyar”. b) „Esti dal”. Előadja a „Vasutas Szövetség” dalárdája, vezeti *Székseay Antal* karnagy.

III. Humoros előadás. Tartják *Hronyecz Antal Gyula* és *Seifert Zenó*. (Budapestről.)

IV. Duett. Eneklük *Stoch Sándor* és *Zombori Lajos*.

V. Hegedű szóló. Előadja: *Hronyecz Antal Gyula*.

VI. Felolvasás. (A vasuti életből) Írta és felolvassa: *Kasza Géza*, az Aradi Közlöny munkatársa.

VII. „Párisi ifjúság” férfi-kar. Eneklük az *ACSÉV Szárnyas kerék-dalkör*. Karnagy *Zinner Viktor*.

Az aradi kirándulás emlékére a rendezőbizottság medallionokat készített, amelyekben a veszthelyről hozott föld van elhelyezve. Ara: 50 fillér. Ezen emlékeket a tavaszi ünnepélyen árusítani fogják: *Bartha Irmuska*, *Horvát Lujzika*, *Hontó Cillike*, *Kallós Margitka*, *Szabó Margitka* és *Seilvássy Margitka* urhölgyek.

Május 28-án (hétfőn):

1. Gyülekezés reggelre a Japán-kávéház kertjében reggel fél nyolc óraker.

2. Felvonulás az 1848—49-es ereklye-muzeumba. Magyarzó előadás, tartja: *Losonczy Zoltán*, a muzeum őre.

3. Délelőtt tíz óraker a vértanuk szobrának megkoszorúzása. Szónoklatok, tartják *Kovács István dr.*, *Kuruc Béla*, *Kertész Arminné* és *Szemere Józsa* (Budapestről.)

4. Kirándulás délután tizenegy óraker a várba és a veszthelyre. Rendezik az „Aradi Turista Egyesület” tagjai *Schmiedt János dr.* igazgató vezetése alatt. Beszéd, tartja: *Bedő Arpád dr.*

5. Bevonulás a városba a Maros partján. A Baross-parkban az Aradhegyaljai Borkertmezők Szövetkezte által rendezett borkostoló. Rendező: *Szabó Zoltán* szövetkezeti igazgató.

6. Közös ebéd délután egy óraker a Tóth Endre féle (Kass) vendéglőben. Egy teríték ára (ital nélkül) 1 kor. 60 fillér.

7. Visszautazás Budapestre délután öt óraker.

A mozdonyvezetők országos gyűlését és a tiszteletükre rendezendő ünnepek fényét nagyban emelni fogja az a körülmény is, hogy azokon képviseltetni fogja magát maga *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter is, aki, ma küldött táviratában arról értesítette a rendező-

seget, hogy nevében *Szterényi József* államtitkár, esetleg a vezetése alatt álló miniszterium más főhivatalnokai, a mozdonyvezetők szövetségének tisztelettel együtt szintén Aradra jön.

A rendezőség minden lehető elkövet az ünnepek lényének emelésére s ezért nemcsak szívesen látják, de kérik is Aradváros egész közönségét, hogy az Aradra érkezők tiszteletére rendezendő ünnepeken minél nagyobb számban vegyenek részt.

Arad és az angol.

Egykor

ilyen alázatosan hajbókolt az angol a városnál. A mikor a vízvezetékét kínálta *Hughes* and *Lancaster* a városnak, ennek a szép, kedves, derek városnak. S előzekényen, kedvesen magyarázta, hogy a városnak a vízvezeték tiszta ajándék, nemzeti vívmány. S a vizet olyan, de olyan olcsón adja, hogy az emberek már pasztyólóból is csak vizet fognak inni. S micsoda óriási módon szűrt vizet! A patikák aqua destillata-ja ehhez képest moslek. Tehát: adjak meg a kecsesszót. — my dear!

Most

a város akarja visszavenni a vízvezetékét az angoltól. Milliót kínál azért, a mit az angol a közönséggel ugyanis megfizettetett, megbocsátja neki a téglavörös és rózsaszínű vizeket, a sok esőrepedést, a drága viz-közméreteket, — csak adja ide, vagy legalább is hagyjon magával aludni a kedves angol, — nagyrabcsútt idegen!

Két öngyilkosság Aradon.

(Egy kád vízben. — A temető árkában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Ismét öngyilkosságok Aradon. Egy napon kettő is. A tavasz, amely új erőt varázsol az emberekbe, egyuttal a legszomorubb tragédiák megteremtője is. A statisztikai adatok világosan beszélnek. Evtizedek megilgyelése, hogy a legszebb évszakban történik a legtöbb öngyilkosság. A mai öngyilkossági esetek a következők:

(Öngyilkosság a kádban.)

Windháb József aradi bádogosmester az egyik tragédia áldozata. Beteg volt már évek óta. Az utóbbi hónapokban annyira erőt vett

rajta a sorvasztó tüdőbaj, hogy kénytelen volt ágyba feküdni. Fel se kelt többé. Azaz, hogy mégis, ma hajnalban utoljára, hogy végrehajtsa végzetes tettét.

Nem tudta elviselni nyomoruságos életét, amely örökös fájdalommal telt el. De leginkább hozzátartozóit sajnálta. Egészséges, életörös gyermekét és feleségét, aki éjjel-nappal ott volt körülötte és ön feláldozóan ápolta. Összeszorult a szíve arra a gondolatra, hogy gyermekeire, feleségére is ráragadhat a sorvasztó baj. Főleg ezért végzett magával. És olyan módját választotta az öngyilkosságnak, amely talán alig fordult elő a krónikákban.

Hajnali négy óra volt, amikor végkép megfogamzott benne az öngyilkosság gondolata. Észrevétlenül felkelt ágyáról és kiosont az udvarra. Akkor még nem tudta, hogy mily módon fogveget vetni életének. Az udvaron megpillantott egy vízzel telt kádát. Bele akarta magát fojtani. Ez azonban nem sikerült neki. Óriási elszántság kell ahhoz, hogy valaki ily módon haljon meg. Erre beleült a vízbe és úgy várta halálát. A hideg víz csakhamar megtette hatását. A súlyosan beteg ember csakhamar eszméletlen kívüli állapotba jutott. Hat óraker halva találták. A házbeliek nyomban értesítették az esetről a rendőrséget, ahonnan *Prohászka László dr.* kerületi orvos *Hoffmann Győző* rendőrtiszt a helyszínére mentek. *Windháb Józsefet* a lakásán terítették ki.

(A temető árkában.)

A másik eset ellentéte az elsőnek. Az öngyilkos egészséges, életörös fiatalember volt. Hogy mégis meghalt, annak nagyfoku spleen volt az oka, a modern ifjúságnak ez a nagy betegsége. *Málics Béla* tizennyolc éves lakatossegéd ma délután két óraker mellbe lötte magát az első-temető egyik árkában.

Zsebében levelet találtak egy *Sándor* nevű barátjának címezve. Csak annyit mond benne: „*Kedves Sándor! Meguntam az életemet. Meghalok.*”

Holttestét a hatóság elszállította a közkház boncoló-termébe.

Az aradi főgimnázium érettségi botránya.

(Az igazgató nyilatkozik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Az aradi kir. főgimnáziumban a múlt héten megkezdett írásbeli érettségi vizsgálat alatt, mint azt lapunk mai számában megírtuk, a vizsgáló-bizottság olyan diákcsínyeknek jött nyomára, hogy szükségesnek látta az írásbeli vizsgálatnak további intézkedésig való fölfüggesztését. A kellemetlen ügyről a bizottság részletes jelentést tett *Nátafalussy Kornél* tankerületi főigazgatónak, aki azonban a továbbiakra vonatkozólag eddigelé még semminemű értesítést sem küldött az intézet igazgatóságának.

Az érettségi vizsgálat fölfüggesztéséről még a következő részleteket közlik velünk:

A vizsgálat fölfüggesztésére alapul szolgáló eset tudvalevőleg szerdán, a latin írásbeli érettségi alatt történt. A diákok *Cicerónak Az ember kiválósága a többi lények fölött* című bölcsesleti munkájából fordították a kijelölt részt, amikor *Hunyady József dr.*, a felügyeletet gyakorló tanár az egyik diáknál „puskát,” más néven „salabaktert” talált. A füzetet elkönfiskálta *Hunyady* és ezzel az ügy befejezett lett volna, ha néhány érettségiző előre elkészített, hektografált dolgozatot nem hagyott volna a padokon.

Már ez a körülmény figyelmessé tette a vizsgáló bizottságot, minthogy nyilván valóvá vált a tömeges svindlítés. A dolgozatokat fő-
lül bíráló szaktanár pedig pontosan megállapította, hogy az érettségizők fele: *tizenhatan* előre elkészített dolgozatról másolták le a feladványt. Akkor tette meg a tanári kar a már ismeretes fölterjesztését a főigazgatóhoz, akinek az intézkedéséről azonban eddig hivatalosan nincs tudomása a vizsgáló-bizottságnak.

Az érdekelt szülők körében nagy megütözést keltő ügyben kartársunk ma fölkereste *Burián* János főgimnáziumi igazgatót, aki az alábbi, érdekes nyilatkozatot tette:

— A latin írásbeli vizsgálat felfüggesztése még nem befejezett dolog s nem is lesz az mindaddig, amíg erre vonatkozólag felsőbb helyről rendeletet nem kapunk. Minthogy azonban úgy áll a dolog, hogy a harmincnégy érettségire bocsájtott diák közül csak *tizennyolcan* vannak azok, akik önállóan készítették el a latin dolgozatot, valószínűleg *új latin írásbeli vizsgálatot kell tartani*. Hogy azután az egész osztályra szól-e majd ez a rendelkezés, vagy csak a bűnös diákokra, azt nem tudom. Mi jelentést tettünk a főigazgató urnak, de hogy ő a saját hatáskörébe tartozónak itéli-e az ügyet s ez esetben önállóan intézkedik-e, vagy pedig a kultuszminiszterhez terjesztette-e fel az ügyet, azt nem tudom. Különben is a szóbeli érettségi csak a jövő hó 13-ikán kezdődik, addig tehát nem késő az intézkedés.

Ezeket jelentette ki az igazgató. A nyilatkozatból azt következtethetjük, hogy az íljakat *új latin írásbelire utasítják*. Ez a körülmény pedig érthető izgalmat kelt az érdekeltek között.

A méltóságos Ház.

(A főrendiház tagjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Minden országgyűlés elején közzé szokta tenni a hivatalos lap a főrendek névsorát. A hivatalos lap mai száma közli a méltóságos felsőháznak: „azon főrendiházi tagoknak, akik az 1906—1911-iki országgyűlés főrendiházában ülés- és szavazati joggal bírnak” hiteles névsorát. Nevezetes, hogy a névjegyzék a szokás és szabályok szerint öt esztendősnak veszi föl a cíkiust, holott kétségtelen, hogy az három esztendőnél alig lesz hosszabb.

Az *uralkodóház* tagjai közül a teljes kora főhercegek, összesen tizenötön tagjai a főrendiháznak. Azután következnek a latin és görög szertartású katolikus egyházak főpapjai, közöttük *Dessewffy* Sándor csanádi róm. katolikus, *Radu* Demeter nagyváradi és *Hosszu* Vazul nagyváradi görög katolikus püspök, a görög keleti egyháznagyok között *Pap I.* János aradi román püspök. Az ev. ref. egyházat megillető főrendi helyek közül az egyik hely, a melyre a három legidősebb főgondnok egyike kerül, üresedésben van, szintugy üresedésben van a flumei kormányzót megillető hely is. Új tagjai a főrendiháznak: *Oberschall* Adolf dr., a kuria elnöke, *Bernáth* Géza dr., a kuria másodelnöke *Wlassics* Gyula dr., a közigazgatási bíróság elnöke és *Osathó* Ferenc a budapesti kir. ítélőtábla elnöke.

A főrendiháznak örökös jogon való tagjai között van: 8 herceg, közöttük *Fülöp* kóburgi herceg és *Lobkowitz* Rudolf, a volt budapesti hadtestparancsnok. A grófok között a legnagyobb számot a *Zichy* familia képviseli, akik közül huszonegyen tagjai a főrendiháznak. Azután a *Széchenyiek* következnek tizennégyen, majd 9 *Eszterházy*, 7 *Károlyi* (közöttük *Károlyi*

Gyula gróf aradi főispán), 7 *Teleky*, 7 *Wenckheim*, 6 *Erdődy*, 5 *Majláth*, 5 *Degenfeld Schornburg*, 5 *Festetics*, 4 *Almássy* és ugyanannyi *Andrássy*, *Apponyi*, *Batthyány*, *Dessewffy*, *Forgách*, *Pálffy*. A grófok sorában van egy érdekes név: *Tizza* István, a ki képviselői mandátumot nem vállalván, a főrendiházi tagsággal élhet.

A bárók között van: 4 *Solymossy*, 4 *Harkányi*, 3 *Bohus* és 3 *Révay*.

A főrendek névsorát kiegészíti a király által kinevezett s a főrendiház által választott 50 tag. Ezek között van író: *Gyulai* Pál, *Rákosi* Jenő, tanár: *Béthy* Zsolt, *Eötvös* Loránd báró, *Haller* Károly dr., *Kautz* Gyula dr., *Schwarzer* Ottó dr., *Müller* Kálmán dr., *Korányi* Frigyes dr., *Than* Károly dr., bankigazgató: *Kornfeld* Zsigmond, *Lukács* Antal, *Lánczy* Leó; vasutigazgatók: *Ludvígh* Gyula, *Vásárhelyi* Béla; egyéb közgazdasági szakférflak: *Chorin* Ferenc dr., *Hatvany-Deutsch* Sándor, *Kochmeister* Frigyes báró, *Matkovic* Sándor, *Ormódy* Vilmos. Van ez ötven között két volt miniszterelnök is: *Bánffy* Dezső báró és *Fejérváry* Géza báró s több volt főispán.

Az Arad-csanádi öntözőcsatorna.

Építés államköltségen.

(Vásárhelyi Béla alelnöksége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Az aradi-csanádi öntöző csatorna társulat ma délután 3 órakor *Zselénszki* Róbert gróf társulati elnök elnöklete alatt az *Acsev* tanácstermében évi rendes közgyűlést tartott, amelyen a csatorna létesítése dolgában nagy jelentőségű határozatot hoztak.

Zselénszki Róbert gróf elnöki megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket és a határozatképesség megállapítása után a jegyzőkönyv vezetésére *Halmás* Andort, hitelesítésére pedig *Vásárhelyi* Józsefet és *Purgly* Lászlót kérte föl. Ezután kifejtette, hogy a mai összejövétel célja dönteni az arad-, csanád- és békésmegyei öntöző csatornának régóta vajudó ügyében, amely — ugymond — talán örökre elalszik, ha buzgó elnöktársa, *Vásárhelyi* Béla nem tartotta volna szem előtt ennek a fontos közgazdasági kérdésnek megoldását.

A társulat eddigi működéséről beszámoló elnöki jelentés fölolvastása után *Keller* Iván titkár előterjesztette a *Zselénszki* gróf által készített alábbi választmányi javaslatot:

Minthogy az Arad-, Csanád- és Békésvármegyékben létesítendő csatorna-hálózat mentén nem összefüggőleg, hanem nagyon szétszórtan fekszenek azon területek, amelyek az öntözés érdekességébe bevonhatók,

minthogy azon esetben is, ha sikerül az érdekeltséget összehozni, a vállalatból pénzügyileg akkor is a legnagyobb haszna az államnak lesz, amely az adót alig fizető szikes területek helyébe adóalapul sulyosabban megterhelhető öntözött területekre fog szert tenni:

határozta el a közgyűlés, miszerint föliratot intéz a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszterekhez azon kérés-sel, *építtessék ki a csatorna-hálózat állami költségen* és határozottassék meg, hogy a víz használatáért mennyi vízdiót fog az állam a hozzájáruló birtokosoknak fölszámítani.

Mihelyt a társulatnak e kívánsága

kedvező elintézését nyert, a társulat azonnal kötelességének fogja tartani az *érdekeltséget véglegesen összehozni* azon célból, hogy a mű kiépítése halasztást ne szenvedjen.

A határozati javaslatot élénk eszmecsere után egyhangulag elfogadták és megbízták az elnökséget, hogy a társulat kérelmét fölirat alakjában és szóval is terjessze a földmivelésügyi és kereskedelemi miniszterek elé.

A közgyűlés ezután a választmányt a következő új tagokkal egészítette ki: *Fábry* Sándor, *Friebeisz* Miklós, *Institoris* Kálmán, *Juhász* Bálint, *Károlyi* Gyula gróf, *Kintzig* János, *Kokas* József, *Lonovits* Gyula, *Meskó* Sándor, *Praznovszky* Ágost, *Urbán* Péter és *Vásárhelyi* József. A számvizsgáló bizottságba *Hege-düs* Lászlót, *Heinrich* Sándort és *Sármazey* Endrét választották be.

Most szólásra emelkedett *Vásárhelyi* Béla társulati alelnök és kérte a közgyűlést, mentse föl tiszte alól, mert a társulatra várakozó nagy föladat keresztülvitele fiatalabb munkaerőket igényel. Ezért maga helyett alelnökkül ajánlja *Vásárhelyi* Józsefet, aki bizonyára derekasan fogja ellátni az állással járó teendőket. *Zselénszki* gróf elnököt pedig arra kérte, hogy maradjon meg továbbra is élén a társulatnak, a melynek *Zselénszki* érdekeltsége és széleskörű gazdasági tapasztalatai révén értékes szolgáltatásokat tehet.

Vásárhelyi József föl szólalásában kifejtette, hogy az ő és a társulat minden tagjának véleménye szerint épen most, amikor kiállítás van a csatorna létesítésére, szükség van azokra a vezető férfiakra, akik éveken át lankadatlanul dolgoztak a terv megvalósításán és akiknek tudását és tekintélyét nem nélkülözheti a társulat. Ilyen férfiú *Vásárhelyi* Béla és ezért kérte a közgyűlést, *ne fogadja el a lemondást*, hanem kérje föl *Vásárhelyi*t, tartsa meg továbbra is az alelnöki tisztelet.

Kintzig János nem akar *Vásárhelyi* József beszéde után ismétlésekbe bocsátkozni és újra hangoztatni *Vásárhelyi* Béla érdemeit, csak arra figyelmezteti a közgyűlést, hogy a lemondás ma nem aktuális és ezért nem is tárgyalható.

Miután még *Vancsó* Gyula kérte *Vásárhelyi* Bélát, hogy maradjon meg állásában, *Zselénszki* gróf elnök kimondta a határozatot, mely szerint a közgyűlés nem fogadja el *Vásárhelyi* Bélának, a társulat céljáért 25 év óta buzgón fáradozó alelnöknek lemondását.

Ezzel a nevezetes közgyűlés, amely valószínűleg határkövet jelez az öntöző csatorna építésének ügyében, az elnökség éltetésével véget ért.

A közgyűlésen *Zselénszki* Róbert gróf elnöklete alatt jelen voltak: *Vásárhelyi* Béla alelnök, *Katona* Béla kir. főmérnök, a társulat mellé rendelt miniszteri megbízott, *Kokas* József a kisjenői főhercegi uradalom, *Virágh* Lajos Aradváros részéről, *Vancsó* Gyula a *Nádasdy*-féle uradalom, *Juhász* Bálint a mezőhegyesi állami ménes, *Praznovszky* Ágost a makói püspöki uradalom és *Füzesséry* Kálmán a szárazéri társulat képviselőjében, továbbá *Halmás* Andor, *Kintzig* János, *Purgly* László, *Vásárhelyi* József, *Urbán* Péter és *Keller* Iván titkár.

TANÜGY.

(—) Tanítógyűlés Pankotán. Az „A. V. T. E.” újszentanna-világosi fiók-bizottsága I. hó 31-én délelőtt 9 órakor tartja gyűlését *Pankotán* az állami elemi iskola tantermeben. Tárgyat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Óvakodjunk a szeszes italoktól, képmagyarázat, erkölcsnemesítő elbeszéléssel egybekötve. Gyak. tanítás a IV.—VI. osztályban tartja: *Gombos* Antal pankotai áll. ellsk. lg. tanító. 3. Vitatétel, bevezeti a világi áll. isk. tantestület egyik tagja. 4. A tudóvész

elleni védekezés, értekező: *Klein* Jakab pan-
koti áll. tanító. 5. Tisztikar leköszönése és
új tisztikar választása. 6. A jövő ülés tárgya-
nak és helyének meghatározása.

(—) Zenevizsga. *Szalay* Aranka, a kitűnő
zongora és ének-tanító június hó 10-én, vasárnap
délután 4 órakor tartja évről évre vizsgáit az ipar-
terület disztermében, hol tanítványai készségét mu-
tatta be.

(—) Az ujszentannál áll. polgári fiúiskolá-
ban az évről évre vizsgálatok június 15-én és 16-án,
a magánvizsgálatok június 19-én és a rákövet-
kező napokon lesznek. Az évről ünnepély ju-
nius 24-én lesz.

A motoros vasut hidjai.

(Szabálytalan építkezések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Hosszu vajadás, sokáig huzódó elő-
munkálatok után ez év tavaszán jutott az
Aradhegyaljai Helyierdeku Motorosvasut ügye
abba a stádiumba, hogy a részvénytársaság
megkezdhetette a vasuti vonal kiépíté-
sét. Azóta csöndben folytak a munkála-
tok, míg nem most olyan visszaélésekről
hullott le a lepel, amelyeknek helyreiga-
zítása ismét visszaveti hónapokra a vas-
uti üzem megindítását. A társaságra nézve
igen kellemetlen ügy részletei a követ-
kezők:

A hegyaljai motoros vasut vonalának
lefektetése többkisebb-nagyobb hid föl-
építését tette szükségessé. A vállalatot fi-
nanszírozó berlini bank, a *Hennig, Hart-
wich et Comp.*, cég egy aradi építő-vállal-
kozót bízott meg a hidak elkészítésével.
A vállalkozó a pénzcsoport által megbí-
zott mérnök ellenőrzése mellett építette a
hidakat, amelyekkel nagyrészt már el is
készültek, ugyannyira, hogy a német mér-
nök már haza is utazott.

Azóta a kereskedelmi miniszterium
megbízásából lennjárt Aradon egy mű-
szaki tanácsos, aki fölülvizsgálta az új hi-
dakot is. A vizsgálat — mint az most
nyilvánosságra jutott — meglepő ered-
ményre jutott.

A műszaki tanácsos ugyanis a vizs-
gálat megejtése alkalmával rájött, hogy a
hidak falai csak fél oly vastagságuak, mint
ahogyan a tervek föltüntetik. A vál-
lalkozónak ugyanis *egy méter átmérőjű*
falakat kellett volna építenie, de a falak
csak ötven centiméter vastagok.

A miniszteri kiküldött jelentést tett a
furesa tapasztalatról a kereskedelemügyi
miniszterium illetékes osztályának s most
a társaság kénytelen lesz a mulasztáso-
kat helyreigazítani, hogy a hidak terhelő
képessége megfelelően a követelményeknek.

Ez a javító munkálat természetesen
ismét időt vesz igénybe és a szabályta-
lanságot elkövető vállalkozó terhére megy.

MULATSÁGOK.

(—) Tulipán népiünnepély. Az aradi iparos
ifjak önképző egylete június hó 8-án, pünkösdi
vasárnap, önképzési alapja, az aradi ipartestü-
let rokkan alapja és az aradi Kossuth szobor
alapjára, a városligetben zártkörű táncviga-
lommal egybekötött Tulipán népiünnepélyt ren-
dez. A táncestély kezdete este 9 órakor, belépő-
díj: család-jegy 8 kor., személy-jegy 1.20 kor.,
karzat 40 fill. A népiünnepély délután 2 órakor
veszi kezdetét. Részletes műsort az ünnepély
alkalmi lapjában, farszagokon és a hirdapok-
ban fognak közölni. Belépő-díj személyenkint
40 fill., gyermekeknek és katonáknak 20 fill.
A népiünnepély rendkívüli mulatságosnak ígér-
kezik, száztízletes, vidám dolgot talált ki a
rendezés a közönség mulattatására. Lesz

tarka színpad, kokusz-lánc, japán bűvész,
továbbá tréfás versenyek, zsákfutás, verseny-
futás, körélszűrés, lepényevés. A babák szép-
ségversenye igen érdekesnek ígérkezik. A ren-
dezőség tréfás újságot is ad ki. Az ünnepélyen
a 88. gyalogezered zenekara a karnagy személy-
es vezetés alatt és Kovács Kálmán cigány-
zenekara szórakoztatja a közönséget.

Védnökök: Barabás Béla dr. orszgy. képviselő
egyl. tb. elnök. Institoris Kálmán kir. tanácsos pol-
gármester, Végvári Neuman Dániel gyáros. Kris-
tyóry János ker. és ipar kam. elnök. Steigerwald
Alajos ipartest. elnök. Varjassy Lajos. h. polgár-
mester.

Köremüködő hölgybizottság: Balog Jolánka,
Bálint Eleika, Bartha Ricika, Bajnok Erzsike, Bayer
Margitka, Buchsbaum Emmuska, Borbély Mariska,
Fábián Annuska, Gunár Jolánka, Gábor Aranka,
Hammer Mariska, Jockl Annuska, Jasek Ilonka,
Karczag Margit, Kossek Mariska, Lintinger Imuska,
Lasaresku Irma, Löcke Mariska, Mirtil Mariska,
Molnár Etelka, Maigert Ionka, Molnár Szilárdka,
Molnár Etelka, Nagy Terike, Neumann Mariska,
Provoszky Giza, Pucsera Mariska, Rákóczy Gizella,
Rozenkranz Mariska, Révai Margitka, Schuik
Elvira, Szabó Juliska, Tautner Matild, Tomics Mar-
gitka, Weinberger Böske.

(—) A tanítóképző hangversenye Ujszentan-
nán. Az aradi állami tanítóképző ifjuságának
dakara május 27-én vasárnap délután 5 órakor
Ujszentannán rendez hangversenyt. Belépő díj
1 korona. Műsor:

1. a) Szózat. Egressy Farkas, b) Nemzeti zászló
Huber K. Eneki a férfikar. 2. Zongora hármas;
G. Jansen 89. mű, zongorán előadják: *Zoltai Má-
tyásné, Zoltai Mátyás és Zajonskovsky János. 3*
a) Nászút Hardangerben. Kjerulf Halfdan, b) A vén
bogár. Weit H. V. Eneki a férfikar. 4. Keresem
az Istent. Abrányi Emiltől. Szaválja: *Király Ernő.*
5. Magyar ábránd (3 ik) Gaal F. 104. mű. Zongor-
rán elődjia *Zoltai Mátyásné. 6. Népdalegyveleg.*
Eneki a férfikar. 7. Vonósnyegyes. Haydn I. Alleg.
retto. Előadják *Zoltai Mátyás, Némethy Lajos,*
Posta Sándor és Zajonskovsky János. 8. Az öngyilkos.
Gabányi Árpádtól; Szaválja *Ezner Mihály.*
9. Népdalegyveleg. Eneki a férfikar. 10. Rhapsodie
hongroise (18 ik) Liszt; Zongorán elődjia *Adel-
mann Ferencné szül. Hillier Irma. 11. Elegia.*
Ernst. 10 mű Előadják mely hegedűn: *Zoltai Má-
tyás, zongorán Zoltai Mátyásné. 12. a) Hiv karok-*
on. Wagner Rikárd, b) Himnusz az éjhez. Beetho-
ven; éneki a férfikar.

(—) Táncvigalom Zsigmondháza. Az Ujarad-
zsigmondházi jótékonycéu „Petöfi” asztaltár-
saság június hó 8-án, pünkösdi vasárnapján
Zsigmondháza a „Petöfi”-hez címzett vendég-
lőben zártkörű nyári táncvigalmat rendez.
Belépő díj személyenkint 60 fillér.

Hegyi Arankánál.

(A nagybeteg művésznő. — Blaháné látogatása. —
Tausch professzor nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Már tegnap hírül hozták a táviratok, hogy
Hegyi Aranka, a Népszínháznak körülrajongott
művésznője, a magyar közönség dédelgetett
kedveltje, súlyos betegen fekszik a Kerepesi út
21. szám alatti lakásán. A művésznő betegsége
nem új keletű. Ot hónapja huzódik már és
most fájdalmas szívuját tüdőgyulladás súlyos-
bitotta, amely állapotát veszedelmessé teszi.

Persze a pályatársak nem vehettek tudó-
mást *Hegyi Aranka* öt hónapos súlyos beteg-
ségéről, őket elfoglalja az *örök jótékonyág* gya-
korlása. Amde az a jótékonyág, amelyik ordit
és kiabál. Ki tud nagyobbat és különbet?

Az egykori sikerek, ragyogó sikerek em-
lékei megflakultak és elhervadtan gyászolnak a
falakon és szájalommal tekintenek alá urnójuk
betegágyára, melyről a külső világ mintha meg-
feledkezett volna. De mégis: vannak, akik más
jótékonyágot is tudnak.

Az aranysevű *Blaháné* például, aki tegnap
délután fentjárt *Hegyi Arankánál*, aggodalmas
résztvevő tudakozódott hogyléte felől, de jól-
két legjobban az a kérdés árulja el, melyet rő-
vid körültekintés után tett:

— Van-e pénz idején?

A választ nem hallottuk. Jobb is. A tulipán-
mozgalom idején ki szerezne tudomást *Hegyi*
Aranka szűkös viszonyairól...

Blaháné rezignáltan meg is jegyezte:

— Bizony úgy van, míg egészségesek va-
gyunk, a közönség gyönyörködik bennünk, az-
tán ránk sem néznek.

Blaháné, aki most *Fiuméba*, onnan *Abbá-*
zlába, majd *Erdélybe* utazik vendégszerepelni,
intézkedett, hogy legkedvesebb barátai álla-
potáról állandóan értesítsék.

Tausch professzor, aki most *Tóvölgyi* dr.
házi orvos mellett a művésznőt kezeli, szintén
fent volt és kijelentette:

— *Hegyi Arankát* azonnal szanatóriumba
kellene vinni. Lésheetlen, hogy ebben a *Kere-*
pesi-uti kormos levegőben hagyjuk, gyenge
szívvel és beteg tüdejével.

A másik jóbarátai a nagybeteg művésznő-
nek *Bákos* Szidi, a ki állandóan mellette
van és szeretettel őrködik felette. Képzhető,
milyen keserves volt neki megírni *Szabdkára*
Hegyi Aranka leányainak azt a táviratot, mely-
ben ő: a „*Szidi néni*,” hívja a *Lilit* és *Irénekét*
az édes anyjuk halálos ágyához...

Wekerle bécsi tárgyalásai.

(A politika eseményei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 26.

A két kormányelnök holnap találkozik.
Egyiknek álláspontja sem változott s így
aligha lesz eredménye a tárgyalásoknak.
A tanácskozás valószínűleg azzal fog vég-
ződni, hogy a döntést egyelőre *elodázzák*.

Wekerle Sándor miniszterelnök holnap
tér vissza Budapestre. Kedden mondja el
a Házban programbeszédét s egyben be-
nyújtja az *indemnításról és az ujoncjavaslat-*
ról szóló törvényjavaslatokat. Ugyanezkor
előterjesztést tesz a *kvótaküldöttség* és a
delegáció megválasztására nézve is.

Wekerle Bécsben.

Bilinski lovag, az Osztrák-Magyar Bank-
nak Budapesten időző kormányzója ma
délután felkereste a képviselőházban *We-*
kerle Sándor miniszterelnököt és *Kossuth*
Ferenc kereskedelemügyi minisztert, akik-
kel hosszabb ideig tanácskozott.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma dél-
után 5 óra 05 perckor *Szterényi József*
kereskedelmi államtitkár társaságában
Bécsbe utazott. A miniszterelnök elutazása
előtt hosszasan tárgyalt *Kossuth* Ferenc
kereskedelmi miniszterrel. Bécsben *We-*
kerle a vámtarifa ügyében fog tanács-
kozni *Hohenlohe* herceg osztrák miniszter-
elnökkel és a szakminiszterekkel.

A delegációk összehívása.

A hivatalos lap mai száma a követ-
kező királyi kéziratot közli:

Kedves dr. Wekerle! A magyar or-
szággyűlés részéről az 1867. évi XII.
törvénycikk értelmében az 1906. évre
vonatkozó közös előterjesztések tárgya-
lására kiküldendő bizottságot, valamint
a birodalmi tanács által az 1867. évi
december hó 21-éi kelt törvény alap-
ján ugyanazon célból megválasztandó
bizottságot a részükre törvényileg meg-
határozott teendőik elintézése végett fo-
lyó évi június hó 9-ére Bécsbe ezennel egy-
behívom.

Midőn ehez képest egyuttal közös
minisztériumaimat az alkotmányszerű

előterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom Ont, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s e bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Budapesten, 1906. évi május hó 23-án.

Ferenc József, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

Hasonló értelmű és szövegű kéziratokat közöl a hivatalos lap, amelyeket az uralkodó a delegációk összehívása céljából intézett *Goluchowski* közös külügyminiszterhez és *Hohenlohe-Schillingsfürst* herceg osztrák miniszterelnökhöz.

A horvátok Wekerlénél.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután a képviselőház miniszteri fogadótermében fogadta a horvát országgyűlési tagok együttes tisztelgését, amelyen *Drohobeczky* Gyula körösi püspök is résztvett.

A küldöttség nevében *Medakovic* Bogdán, a horvát országgyűlésnek és a horvátok klubjának elnöke üdvözölte szíves szavakban a miniszterelnököt.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök az üdvözlésre a következőképpen válaszolt:

— Tisztelt uraim! Igen köszönöm azt a szíves figyelmet, amelyet megjelenésükkel tanusítottak. Legyenek meggyőződve, hogy át vagyok hatva attól az eszmétől, hogy a törvényes alapot minden tekintetben szigorúan megóvjuk; emellett Horvátország anyagi szükségleteit törekedni fogunk lehetőleg teljes mértékben gondozni. (Élénk zsvívó-kiáltások.) Azt a haladóirányt, amelyet önök saját törvényhozásukban érvényesíteni kívánnak, habár ez teljesen az önök autonóm jogkörébe esik, mégis, amennyiben reánk tartozik, saját részünkről is elő fogjuk segíteni és gyámoltani fogjuk. (Élénk tetszés és zsvívó-kiáltások.) Csak arra kérem önöket, hogy a mi az alkotmányos együttműködésnek előfeltétele, igyekezzenek saját részünkről is odahatni, hogy olyan egészséges pártalakulások jöjjenek létre, amelyek egyes pártok megsemmisítése nélkül a kormányt támogató alkotmányos új párt létesítését lehetővé teszik, amely párt a Magyarországal állandó alapon való egészségesebb együttműködést biztosíthassa. (Lelkes zsvívó-kiáltások.)

A miniszterelnök ezután egyenként bemutatatta magának a horvát képviselőket és hosszabban társalgott velük.

A báni méltóság.

A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti: Teljesen megbízható értesülésünk szerint minden alapot nélkülöz egy reggeli lapnak azon jelentése, a mely szerint *Nikolits* Vladimir, a főrendiházba delegált horvát képviselő nagyban buzgólkodott volna azon, hogy *Batthyányi* Tivadar gróf részére a báni méltóságot megszerezhesse.

IRODALOM ES MUVESZET.

* A tulipán-estély. A vasárnapi tulipán-estély iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. A műsor csupán annyiban változott, hogy *Fráter* Loránd szereplése elmarad. Ehelyett teljes kárpótlást fog nyújtani *Kornat* Berta, a Magyar Színház primadonája, aki már ma Aradra érkezett. A műsor a következő:

1. Himnusz, előadja: a tanítóképzede férfi kara.
2. Unnepl beszéd, előadja *Dobieszky* József a magyar védegyelet igazgatója.
3. a) Lavotta magyar szerenád, b) Rákóczi kesergője, tárogatón előadja: Váró Zoltán.
4. Magyar népdalok, zongorán előadja: László Arpád.
5. A Lift, magánjelenet Helta Jenőtől, előadja *Fodor* Zsigmondné.
6. Dalok és táncok, előadja: *Losonczy* Zoltánné.
7. Egy kórisia keservei, Kotzebuetől, előadja: *Faludy* Károly.
8. a) Swendsen Román, b) Nachéz Cigány táncok, hegedűn előadja: *Leitner* Kálmán, zongorán kíséri: László Arpád.
9. Kuruc nóták, tárogatón előadja: *Jeanevits* Sándor.
10. Dalok és táncok, előadja *Kornat* Berta.
11. Szózat, énekl: a tanítóképzede férfi kara.

Öngyilkosság

a kolozsvári egyetemen.

Egy jogszigorító tragédiája.

(Tüntetés Navratil tanár ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 26

Szenzációs esemény tartja izgalomban Kolozsvár városát. A kolozsvári egyetem jogi karán ma kellett volna szigorlatot tennie *Haury* Jánosnak, aki királyi kegyelemből ma nagyedszer állt a vizsgáló bizottság elé. Afölött érzett elkeseredésében, hogy *Navratil* Ákos, a nemzetgazdaságtan tanára ismét meg akarta buktatni, revolvert szegezett a szigorú professzornak, de rövid gondolkodás után — anélkül, hogy a tanárra sütötte volna a fegyvert — önmaga ellen fordította a revolvert és főbe lötte magát. Az eset rendkívül izgalmat keltett a városban, az ifjuság pedig oly fenyegető magatartással fordult *Navratil* ellen, hogy a professzornak futva kellett menekülnie.

A szenzációs öngyilkosság részleteiről az alábbi tudósításunk számol be:

Az eset főszereplője, *Haury* János nős, családos, a kolozsvári egyetem hallgatója és a Máv. miskolci üzi tvezetőségének volt a hivatalnok. *Haury* már három ízben bukott el a szigorlaton s királyi kegyelemért folyamodott, hogy letehesse a vizsgát, amitől gyorsabb előmenetelt remélt. Ma a szigorlatán a vizsgáló bizottságot egyedül *Navratil* Ákos, a szaktanár képviselte. A vizsgálat közben a tanár idegesen jegyezte meg:

— Ugy látszik, ismét szerencsét próbál. Azonban kénytelen leszek újból megbuktatni.

Haury erre szó nélkül belenyult a zsebébe, elővette revolverét s a tanárnak szegezte. *Navratil* fölugrott helyéről és rémülten menekült a szomszéd terembe. A jogász azonban nem sötötte el a fegyvert, hanem önmaga ellen fordítva, golyót röpített a fejébe. A következő pillanatban a szerencsétlen ember eszméletlenül rogyott össze.

A revolverlövés okozta durranás zajára a diákság tömegesen tödult be a terembe s megrendülve álltak körül a padozaton eszméletlenül heverő társukat, akinek homlokából patagzott a vér. Alig ocsudtak fel a hallgatók az első pillanatok rémületéből, a bosszuállás szenvedélyeivel fordultak a tanár ellen.

Navratil ezalatt a könyvtárszobába menekült, a diákok azonban oda is követték s már-már fölfeszítették a terem ajtaját, amikor a fölízgult ifjuság között megjelent *Lukács* Adolf, a jogi kar dékánja és nyugalomra intette őket. Hiába ígérte azonban, hogy vizsgálatot indít, hogy a leg-

szigorubb megtorlással fognak élni, ha bárminemű igazságtalanság történt is, a hallgatók nem tági-tottak. A dékán erre becsületszavára megígérte, hogy *Navratil* egyelőre ebben a félévben nem vizsgáztat többé. De ez sem használt; a hallgatók minden áron meg akarták rohanni a könyvtárszobát. *Lukács* ekkor kijelentette, hogy kénytelen lesz rendőröket hivatni, ha nem csillapulnak, mire az ifjuság elvonult.

Navratil ellen az egész városban óriási az elkeseredés, amely már nem mai keletű. Általános feltűnt, hogy a professzor tuisok vizsgázót buktatott el, ugyanannyira, hogy még a tanárok is ellene foglaltak állást.

Ez a szigorlat különben még egyéb következményekkel is jár. A vizsgálatnak ugyanis öt tagból álló bizottság előtt kellett volna vág-bemennie, de az utóbbi időben ezt a rendelkezést nem respektálták. Ma is így történt s így aligha lehet majd konstatálni az igazi tény-állást.

Navratil Ákos délután *Somló* Bódog tanár társaságában kocsi-ra ült és hazafelé hajtatott. Az ifjak az utcán megtámadták a kocsit és szemrehányást tettek *Somló*nak, amiért védelmébe vette *Navratil*t. A veszedelmes helyzetbe került professzor egy szakasz lovas- és gyalogosrendőr védelme alatt nagynehezen lakására ért, ahonnan a legközelebbi vonathoz hajtatott és fölutazott a fővárosba.

Az egyetemi ifjak a polgárság részvételével délután népgyűlést tartottak. Itt *Navratil*nak az egyetemről való eltávolítását célzó határozati javaslatot hoztak, amelyet felterjesztettek *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszterhez. Azonkívül elhatározták, hogy *Pisztóry* Mórt, a kolozsvári egyetem volt tanárát, Kolozsvár egyik kerületének képviselőjét megkérlik, hogy a történetekre interpellációval hívja fel a képviselőház figyelmét.

Kolozsvárott annál nagyobb az elkeseredés, minthogy megállapították, hogy *Navratil* kilencven százalékot buktatott el a szigorlók közül.

HIREK.

— A főispán jelöltsége. Mai lapunkban említettük, hogy a *Barabás* Béla dr. lemondásával megüresedő aradi mandátum jelöltjei között *Károlyi* Gyula gróf főispánt is emlegetik, aki állítólag lemondana állásáról, hogy elvállalja Aradváros képviselőségét függetlenségi programmal. Egyik munkatársunk ma kérdést intézett a főispánhoz, hogy mi igaz a hírből? *Károlyi* gróf teljesen aaptalannak mondotta a híresztelést, mert eszeágában sincs lemondani állásáról, amelybe alig pár nap előtt iktatták be.

— A fiumei kormányzó. A hivatalos lap ma közli, hogy a király *Nákó* Sándor gróf főrendiházi tagot fiumei kormányzóvá nevezte ki. Miután *Nákó* Sándort a nagyszentmiklósi kerületben képviselővé is választották, itt legközelebb új választás lesz.

— Új főispánok. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A király *Wesepremy* Zoltán alispánt Hajdumegye és Debrecen város, *Farkas* Albert alispánt Maros-Tordamegye és Marosvásárhely város, *Hunkár* Dénes földbirtokost pedig Veszprémmegye főispánjává nevezte ki. *Bottlik* Lajos földbirtokost *Krassó* Szörénymegye és *Kubik* Béla országgyűlési képviselőt Borsodvármegye főispánjává fogják kinevezni.

— Az Acsev közgyűlése. Az Aradi és Csánádi Egyesült Vasutak részvénytársaság XXV. rendes közgyűlését a társaság saját házában levő igazgatósági helyiségben holnap, vasárnap

délelőtti 10 órakor fogják megtartatni. Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1905. év üzletéről. 2. A felügyelő bizottság jelentése. 3. Az 1905. évre vonatkozó üzleti zárszámadások és mérleg előterjesztése. 4. Az alapszabályok értelmében kilépő három és üresedésben levő egy, vagyis összesen négy igazgatósági tag helyeinek választás utjának betöltése. 5. Az igazgatóság jelentése a „Békis-csanádi vasut” bérbevétele tárgyában a múlt évi közgyűlésen hozott határozat végrehajthatlansága tárgyában. 6. A felügyelő-bizottság tagjainak választása. 7. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság négy tagsági helye *Nachtnebel* Odón, *Fábián* László és *Kristóffy* József kilépése, továbbá *Hieronymi* Károly régebben történt lemondása folytán üresedett meg.

— Az új tárnokmester. A hivatalos lap közli, hogy a király *Zichy* Nándor grófhhoz a következő kéziratot intézte:

Kedves gróf Zichy! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont a tárnokmesteri méltóságra ezennel kinevezem. Kelt Budapesten, 1906. évi május hó 24-én. *Ferenc József* s. k., *Wekerle* Sándor s. k.

— *Polónyi* Géza állapota. *Budapest*-ről jelentik: *Polónyi* Gyula földbirtokos esküvője ma volt Nyitrán. A vőlegény édesatyja, *Polónyi* Géza igazságügyminiszter nem volt jelen, mert betegsége miatt nem utazhatott, de azért a miniszter állapota annyira javult, hogy valószínűleg már holnap elhagyhatja az ágyat. Ma is a lakásán végezte hivatalos teendőit.

— **Olcsóbb lesz a kamatláb.** *Budapest*-ről táviratozzák: Az *Osztrák-Magyar Bank* főtanácsa ma Budapesten ülést tartott, a melyen *Pranger* udvari tanácsos főtitkár, a bank állására, valamint a pénz és értékpiac helyzetére vonatkozólag jelentést terjesztett elő. A főtanács ezután egyhangulag elhatározta, hogy a bank-kamatlábát egy fél százalékkal leszállítja. Eszerint f. é. május 28 tól kezdődőleg váltókat, waransokat 4% al, állami járadékokat, só-utalványokat, magyar kincstári utalványokat, valamint jelzálogokra adott kölcsönöket 4½%, egyéb értékeket 5% kamatláb mellett számítol le.

— A motoros anket résztvevői. A helyi érdekű motoros vasutaknak a város belterületére való bevezetése ügyében, tudvalevőleg e hó 29-ikén anket lesz a kereskedelemügyi miniszteriumban. Az anketen, amelyen *Szterényi* József államtitkár előkötete alatt fog lefolyni, az érdekelteket a következők fogják képviselni: *Varjassy* Lajos h. polgármester és *Reicher* Károly főügyész Aradvárosát; *Lócs* Rezső, *Kotás* Lajos és *Schwarz* Jenő dr. igazgatók az Arad hegylaljai motoros vasutat; *Sármezey* Endre és *Vas* Gusztáv főfelügyelők az Arad csanádi vasutat; *Fábry* Sándor dr. békési főispán az Alföldi gazdasági vasutat; *Kristóffy* János elnök és *Marschall* Lajos dr. titkár az aradi kereskedelmi és iparkamarát. Az anketen résztvevők hétfőn utaznak Budapestre. A lóvasut-társaságot két fővárosi igazgató: *Urbán* Adolf és *Szirmay* Rikárd dr., továbbá *Tanner* Lajos üzletvezető igazgató fogják képviselni.

— **Eljegyzések.** *Vas* Gusztáv, az Arad-csanádi egyesült vasutak főfelügyelője eljegyezte Budapesten *Huszár* Sarolta urhölgyet, *Huszár* Adolf miniszteri tanácsos leányát.

Bolyos István aradi földbirtokos, városi törvényhatósági bizottsági tag ma tartotta eljegyzését *Horváth* Gizike urhölgygel, *Horváth* Imre aradi földbirtokos és megyei törvényhatósági bizottsági tag bájos és művelt leányával.

Gottlieb Sándor fővárosi jóbíró fényképész eljegyezte *Krón* Rózsika kisasszonyt, *Krón* Lípót aradi kereskedő bájos leányát.

— **Kormos** Adolf halála. Tegnap reggel meghalt Budapesten *Kormos* Adolf volt kuriai bíró, a kinek nevét néhány évvel ezelőtt sokat emlegették az országos szenzációt keltő aradi Szelle-ügygyel kapcsolatban. *Kormos* Adolfot ugyanis azzal vádolták, hogy több pörös ügyben, a melynek a Kurián előadója volt, *Szelle* József őt meg nem engedett módon befolyásolta. A megvádolt kuriai bíró ügye a legfőbb fegyelmi bíróság törvénybe iktatása óta, csak ebben az egy esetben ült össze. A legfőbb fegyelmi bíróság *Kormos* állásának elvesztésére ítélte. *Kormos* mint ügyvéd az Udli-ut 16 száma alatt irodát tartott. A halottat még tegnap este kivitték a tabáni temető halottasházába s onnan temették el ma délután négy órakor. Az elhunyt *Kormos* Adolf felesége az aradi *Mittelmann*-családból származik. Felnevelt leányai vannak s egyik fia huszártiszt.

— **Tűz a radnai uton.** Ma éjjel fél 8 órakor *Czobor* Ottó tanító radnai-ut 9. sz. alatt lévő házának udvarán kigyulladt egy csur, a tüzről a házbellek nyomban értesítették a tűzvédelmet. A házbellek a tűzoltóság megérkezése előtt eloltották a tüzet.

— **Házasságok.** Fényes esküvő folyt le ma Aradon. *Parecz* Béla dr. ügyvéd, az aradi előkelő társadalom igen rokonszenves fiatal tagja kötött házasságot *Heinrich* Gizella kisasszonnyal, *Heinrich* Sándor, az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatójának bájos leányával. A polgári kötés délelőtt volt, az egyházi esküvő pedig délután folyt le a minoriták templomában. Tanúk voltak: a vőlegény részéről *Parecz* György nyug. királyi ügyész, a menyasszony részéről *Hegedüs* László, az Acsev. helyettes igazgatója.

Pavlovits Kornél, a kaláni vasművek budapesti igazgatója május 29-én, kedden délelőtt a parkolai római katolikus templomban tartja esküvőjét *Abfall* Berta kisasszonnyal, özv. *Abfall* Ferencné földbirtokosné bájos leányával.

Gémes Mór, a Smith és Meynier fiumei papírgyár r. t. pénztárnoka június hó 8 án vezető iktárhoz Budapesten a Dohány-utcai izr. templomban *Berger* Klára urhölgyet.

— **Méray-Horváth** tanuimányuton. Annak a békeakciónak, mely a válság sajátzerű megoldására vezetett, tudvalevően *Méray-Horváth* Károly volt a kezdeményezője. *Barabás* Béla-hoz fordult béke gondolatával s heteken át tartó tanácskozás után végre sikerült *Barabás*-nak a dolgot odáig fejleszteni, hogy *Fejérváry* Géza báróval találkozott *Kossuth* Ferenc. A régi rendszer végkép letűnt már, a koalíció férfiai ültek a kormányiszékekben. amikor eszébe jutott *Kossuth* Ferencnek, hogy a kabinet elismeréssel tartozik *Méray-Horváth*-nak. A kereskedelemügyi miniszter erre levelet írt *Méray*-nak s arra kérte, látogassa meg. Ugy látszik, ez a vizit már megtörtént, sőt a kormány határozott is a tekintetben, hogy miképp honorálja *Méray-Horváth* érdemeit. Arról értesülünk ugyanis, hogy a tanulmány-alapból nagyobb összeget óhajtanak a békeszerző rendelkezésére bocsájtani, hogy utazzék külföldre és gyarapítsa tudását, szociológiai ismeretét. Hát így is jó . . .

— **Az új rendőrfelügyelő.** Az ujonnan szervezett rendőrfelügyelői állást ma töltötte be *Institoris* Kálmán polgármester. Negyvenkét pályázó közül az állást *Riedt* István budapesti államrendőrségi díjnok nyerte el. *Riedt* végzett jogász és hat éve áll a budapesti rendőrség szolgálatában.

— **Kristóffy** patikál. *Budapest*-ről jelentik: Köztudomásu dolog, hogy *Kristóffy* József volt belügyminiszter számos patikajogot adományozott különösen a fővárosban. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter szabályellenesnek találta *Kristóffy* adományozásait és ezeket meg akarja semmisíteni. Ebben az ügyben ma a következő leiratot intézte a székesfőváros hatóságához:

„A volt belügyminiszter részéről kiadott és a székesfőváros részéről, főhívásomra, végrehajtás előtt visszaterjesztett engedélyező rendeleteket visszavonandóknak találván, a tárgyalásra vonatkozó iratok és kérvények megküldésével főhívom a székesfőváros közönségét, hogy az ez ügyben eddig beérkezett kérvényeket szabályszerű újabb tárgyalás alá vegye és az eredményről hozzám jelentést tegyen.”

A belügyminiszter egyedül *Prokopovits* Brunónak, a Lövölde téren adott patikajogát hagyta meg, minthogy az illető engedelmelen törvényesség szempontjából kifogás nem tehető. A patikajoguktól megfosztott engedélyesek névsora a következő: *Réthy* Béla (Nagymező-utca), *Lukács* Béla (Király-utca), *Makranczy* Gyula (Rottenbiller utca), *Kernbolt* Dániel (Fehérsás tér), *Halász* Béla (István-tér), *Barabás* Béla (Alkotác utca) és *Lechner* Vilmos (Teleki-tér.)

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte *Sármezey* Endre arad-csanádi vasuti főfelügyelőt. Anyósa, özv. *Menczer* Rezsóné szül. *Tárczay* Laura urasszony ma reggel, életének 53 ik évében Aradon meghalt. Gyermekai: *Menczer* Rezső dr. temesvári törvényszéki bíró, *Sármezey* Endréné. *Sztrényi* Imréné és kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. A halálozás széles körben keltett mély részvétet. Az elhunytat f. hó 27 én, vasárnap délután 5 órakor temetik a *Fábián*-utca 4-5. sz. házból.

— **Ingatlan árverés.** Nagyobb ingatlan árverés volt ma az aradi törvényszéken. *Gábor* András aradi építési vállalkozónak három házat és egy telkét árverezték el. A *Patófi* utca 6. sz. házat *Czukur* László vette meg 32.500 koronáért, a *Választó*-utca 67. sz. házat 6000 koronáért szintén *Czukur* László, az *Iona*-utca 33. sz. házat 2500 koronáért *Mátéffy* Béla és a *Nyomás-közdülő*-beli telket 1250 kor. ért *Aufrecht* Miksa.

— **Barabás** Béla adományai. *Sikló* aradmegyei község vásártartási ügyében *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő a kereskedelmi miniszteriumban sikeresen eljárva, a község készkiadásain felül 100 korona tiszteletdíjat küldött be neki azzal, hogy amennyiben ezt el nem fogadná, úgy tetszése szerinti jótékonycélra fordítsa. *Barabás* Béla ez összegből 30-30 koronát az öreg honvédeknek, az aradi *Kossuth*-szoborra, az aradi *Asztalos* Sándor-szoborra és 10 koronát egy szegény román tanuló felszerelésére juttatott.

— **Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság** forgalmi kimutatása 1906. évi május 1-től 15-ig. Személyszállítás 1906. május 1-től 15-ig 23977 személy, bevétel 4607 korona 10 fillér, 1905. május 1-től 15-ig 23723 személy, bevétel 4659 korona 80 fillér, 1906. január 1-től május 15-ig 168352 személy, bevétel 35140 korona 20 fillér, 1905. január 1-től május 15-ig 162306 személy, bevétel 33879 korona 60 fillér. Teherszállítás 1906. május 1-től 15-ig 3280110 kilogram, bevétel 3082 korona 74 fillér, 1905. május 1-től 15-ig 2279640 kilogram, bevétel 2722 korona 82 fillér, 1906. január 1-től május 15-ig 26418540 kilogram, bevétel 27079 korona 21 fillér, 1905. január 1-től május 15-ig 18079780 kilogram, bevétel 20723 korona 62 fillér.

— **Bírói kinevezések.** Két királyi kéziratban egész sereg bírói és ügyészi kinevezést, előléptetést és áthelyezést publikáltak ma a hivatalos lapban *Polenyi Géza* igazságügyminiszter. Bennünket közelebbről érdekelnek ezek: *Simon/ai Emil dr.* temesvári ítélőtáblai tanácsjegyző al-bíró a lippai járásbíróvá, *Szommer Béla* pécsi törvényszéki jegyzőt a gyulai, *Báa József dr.* körösbányai járásbírói jegyzőt az alsójárai, *Radu Tivadar* lugosi járásbírói jegyzőt a temesrékasi járásbíróvához kir. al-bírákká nevezte ki a király, megengedte továbbá *Várady István* marosillyei kir. járásbírónak a sziráki járásbíróvához saját kérelmére leendő áthelyezését.

— **Utazás a vasipari kiállításra.** A Vaskereskedelmi alkalmazottak, vas- és fémipari tisztviselők nyugdíjgyesületének *aradi fióka* tudatja, hogy mindazon egyesületi tagok, akik a Budapesten megnyílt *vasipari kiállítás* megtekintése és a nyugdíjgyesületnek pünkösöd napján tartandó országos gyűlésen való részvétel céljából Budapestre ohajtanak utazni, féláru vasúti jegyre jogosító igazolványt kaphatnak. A kik e kedvezményt igénybe ak-rják venni, szíveskedjenek ezt legkésőbb kedd délig *Kneffel Lajos* fiókegyesületi elnöknel, vagy *Keppich Zsigmond* pénztárosnál bejelenteni.

— **Leányszöktetés pénzvágtyból.** *Páris*-ból jelentik, hogy ott nagy feltűnést kelt egy többszörös milliomos nagykereskedő leányának megszöktetése, helyesebben elrablása. A leány 19 éves és nemcsak hogy szépnek nem mondható, de sánta is, a férfi pedig egy előkelő, de szegény arisztokrata család sarja. A dolog úgy történt, hogy a leány tegnap reggel elment hazulról a templomba. Utközben megállott egy autómobil, abból három álarcos férfi ugrott ki s a leányt minden tiltakozása ellenére bevonszolták az autómobilba s minthogy kiáltozott, száját betömtek. A kétségbeesett apa jelentést tett a rendőrségnek, elmondva, hogy a leányszöktető, illetve leányrabló senki más nem lehet, mint az az arisztokrata, akitől megtagadta leánya kezét, mert csak pénze miatt akarta elvenni; bizonyosan így akarja őt kényszeríteni, hogy hozzáadja leányát, illetve — millióit. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Obrenovics György párbaja.** *Kolozsvárról* jelentik: *Milán* király törvénytelen fia, *Obrenovics György*, aki a kolozsvári református gimnázium egyik magántanulója párbajt vívott *Fodor Jenő* joghallgatóval. *Obrenovics* fején, mellén és vállán sérült meg. A párbajra összehozálkozás szolgáltatót okot. A párbaj hírére *Zichy Jenő* gróf, a fiu gyámja Kolozsvárra utazott.

— **Szökés az örültek házából.** *Budapest-ről* jelentik: A *Schwarzer*-féle szanatóriumtól néhány pappal ezelőtt egy óvatlan pillanatban megszökött *Barthodeiszky Kálmán dr.* nyugalmazott járásbíró. Azóta nyoma veszett. A járásbíró, aki nek Sopronmegyében Beleden, nagy kiterjedésű birtokai vannak, hozzátartozói már évekkal ezelőtt internálták az elmeorvos-intézetbe, mert nagyfokú idegesség jelei mutatkoztak rajta. Állapota a szanatóriumban rosszabbodott s a boldogtalan embernek tavaly egészen elborult az elméje. Csendesesen viselkedett s azért nem is vigyáztak rá úgy, mint a többi betegre. Szabad kijárása volt a szanatórium kertjébe s nem vették tőle rossz néven azt sem, ha a Kék-golyó-utcában vagy a szomszédos Retek-utcában elsétálgatott. Egy ilyen sétáját használta föl *Barthodeiszky* arra, hogy megszökjék. Az intézet vezetősége értesítette eltűnéséről a járásbíró hozzátartozóit, akik viszont a rendőrséget kérték meg a szökevény hol-étének felkutatására. *Barthodeiszky Kálmán* magas, kövér ember, haja őszes, szemel feketék, orra pisze. Haj-

lattan jár, térdel rogyottak, szemel tétova nézések. Beteg ember benyomását teszi. A rendőrség nyomozza.

— **Ami a cselédek szívében fekszik.** A budapesti cselédleányok népgyűlésre készülnek. Hogy sztrájk lesz-e a nagy felkészülésből, ezt bizonytalannak mondják még a cselédleányvezérek is, akik megszövegezték ezt a felhívást:

Cseléd testvéreink! Betellett a mérték! Annyi esztendő belénkfojtott keserve, szenvedése kitért már belőlünk, Végre is: egyikünk sem akarhatja, hogy állati sorban maradjunk végig és unokáink átkozzanak majd azért, hogy nem támadt fel bennünk erőnk tudata és nem ráztuk le magunkról a rabbiincseket, a miket a lelkelenség, az urigóg rakott reánk. Testvéreink! Véget kell vetni ennek a lelketlen állapotnak! Ebredjétek a hosszú tespedésből s szánjátok el magatokat a cselédvésre. Nyílt fegyverekkel akarunk küzdeni. Majd eldől, ki lesz az erősebb. Az igazság a mi részünkön van. Vasárnap, 27-ikén délután a „Trieszti nőhöz” címzett vendéglőben naggyűlést tartunk. Minden cseléd jelenjen meg ezen a gyűlésen, a melyen mindenki elmondhatja azt, a mi a szívében fekszik.

Sok gyöngédség és sok értelem nincs ebben a felhívásban. S aki e bombasztokból akarná megállapítani, hogy tulajdonképpen mi baja a cselédleányoknak, az zavarba jönne s kénytelen lenne egy természetes eszű, paraszti modorban beszélő leányhoz fordulni, hogy mondja el a keserve okát. Mi fáj nekik? Mit sokálnak, mitől telt meg a mérték? Minő az az „állati” sor és hol vannak azok az unokák, akik előtti nem akarnak szégyenkezni? Majd csak a vasárnapi népgyűlésen válik el, hogy mi is hát az, ami a cseléd szívében fekszik.

— **Villamoskirály-idill.** Azt mondják, hogy a jó vendéglős nem eszik a maga főztjéből és, hogy a cukrász sohasem kóstolja meg a süteményét. Körülbelül ilyenfajta elv tartotta mindig távol haraszt Jellinek Henriket, a közuti villamosvasut elnökgazgatóját a villamos sineitől. Hiteles tanuk állítják, hogy az igazgató ur még azokat az utcákat is kerülte, ahol villamos sinek vannak és még éjszaka sem lépett ezekre a sinekre, amikor pedig kocsik nem is közlekednek. Valami rossz szellem szállhatta meg tegnap délben Jellinek Henriket, amely arra késztette, hogy a legforgalmasabb helyen, a Károly-körut és Kerepesi ut sarkán, ahol az elgazolás veszedelme a legnagyobb, menjen át az utca egyik feléről a másikra De a fentemlített gonosz szellem megtérfálta. Kis hujja, hogy egy hatalmas óbudai barna koci tiszteletlenül el nem gázolta a tulajdon igazgatóját. Szerencsére a kocsi vezető észrevette a dolgot s ellenáramot adva, a kocsit két lépésnyire visszalökte. Az igazgató urnak így egy gyenge ütésen kívül más baja nem esett. A derék kocsi vezető e lenben maga elé citálta, hogy megjutalmazza. Szegény igazgató urnak most már igazán nem marad más hátra, miathogy fiakkeren, vagy autómobilon járjon. Persze mindig olyan utvonalon, ahol közuti nem közlekedik.

— **A hölgykö-önség figyelmébe** E hó 27-én, vasárnap d. e. 10 óratól este 9 ig egy teljes menyasszonyi keletgye lesz kiállítva *Varga Kálmán* nő divattermében. Megtekinthető a *Zrinyi* utcában, a *Vadászkürt* vendéglővel szemben.

— **Csak jó áru kapható** *Hegedüs Gyula* kefe, pipere, illatszerek és fodrászati cikkek kereskedésében *Arad*, *Andrássy tér 15.* Valódi francia és angol illatszerek, hölgyporok, körömápolási szerek, manucure garnitúrák, francia különlegességek és mindennemű gummiáruk nagy választékban. 212

— **Szolid és divatos selyem és bársony szövetek** gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunk 15. oldalán *Schweitzer & Co. Luzern* (*Schweitzer*) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— **Hajhullás ellen** használjon *Perolin* 1 üveg 1 kor. *Vojtek és Weisz*nál. 112

Tessék besétálni!

Igy, tavasz végén, rossz idők járnak a kövér emberekre. A nap igen tolatkodóan süt, a gutaités valóságos járvány lett és az ember hiába akar menekülni akár az egyik, akár a másik elől. Ime, *Komjáthy Béla* is hús fedellet keres, de oh pech! — még ebben is megakadályozza a terjedelme. Egyik lábával még csak befér valahogy az ígért földjére, de a hasa, a hasa! Annak igazán nem elég egy szük ajtó.

Hiába, az ilyen nagyszabásu embereknek kicsi Macedónia!

IDEGENEK ARADON

— Május 26. —

Fehér Kereszt szálloda. *Zerkovitz Lajos* Acsuca. — *Goldstein Jakab* Déva. — *Lányi Gusztáv* és leánya *Szarvas*. — *Karczag Henrik* Budapest. — *Reich József* Budapest. — *Breuda Károly* Bécs. — *Dimitrov Sz.* Temesvár. — *Freud B. József* Prága. *Pauncz Lajos* Budapest. — *Lefkovic Jenő* Budapest. — *Alvinz Béla* Budapest. — *Klimont Adolf* Bécs. — *Kohut Armin* Bécs. — *Váro Zoltán* Borosjenő. — *Eliás Gyula* Bécs. — *Leipnitzer I.* Brád. — *Fellner Armin* Temesvár. — *Gróf Hunyady* Soborsin. — *Steiner Hugó* Szeged. — *Braun Miksa* Budapest. — *Szilberstein Sándor* Budapest. — *Schön Sándor* Budapest. — *Schwarz Miklós* Budapest. — *Day Antal* Elemes. — *Bernoth Péter* Elemes. — *Szlabé E.* Nagybecskerek. — *Angelo Basso* Nagybecskerek. — *Jung Mikós* Budapest. — *Engel Ferenc* Becskerek. — *Gilyum Ferenc* Budapest. — *Singer Béla* Budapest. — *Porges Mihály* Budapest. — *Bene György* Budapest. — *Csillag Fülöp* Szentmiklós. — *Sebő Gábor* Budapest. — *Weil László* Budapest. — *Klein Lajos dr.* Budapest. — *Forray Dávid* Budapest. — *Decshof Sándor* Makó. — *Hajnal Dezső* Budapest. — *Waldor Eleonora* Temesvár.

Központi szálloda. *Vancsó Gyula dr.* orsz. képviselő Budapest. — *Hartenstein Jenő* igazgató Budapest. — *Szita László* birtokos Pecsén. — *Dr. Plausich Aladár* kir. közjegyző Nagylak. — *Szeiler Dezső* magánzó Dézna. — *Schächter Salamon* utazó Bécs. — *Kestler Hugó* utazó Bécs. — *Schütz József* utazó Trieszt. — *Troutmann Róbert* utazó Budapest. — *Grim Izidor* utazó Budapest. — *Tolnai Miksa* utazó Nagyvárad. — *Latinák Márton* utazó Budapest. — *Adler Manó* utazó Budapest. — *Darvas József* utazó Budapest. — *Kelner Ferenc* utazó Budapest. — *Wittenberg Antal* kanonok Temesvár. — *Piernowszky Gusztáv* tisztartó Makó. — *Kanyó József* birtokos Kuta. — *Herzog Frigyes* utazó Bécs. — *Tricher Simon* utazó Budapest. — *Harnyi Gyula* magánzó Pankota. — *Haleczky A.* magánzó Pankota.

Nádor szálloda. *Hollaki Imre* földbirtokos Acsuca. — *Nay Katalin* kereskedő Paula. — *Dávidovich I.* utazó Bécs. — *Spányi Arpad* hivatalnok Budapest. — *Bagdi Lajos* vendéglős neje *Kisjenő*. — *Petrescu György* tanító Apáti. — *Popovics Sándor* segédjegyző Apáti. — *Szántó Péter* tanító Lippa. — *Iritz Vilmos* kereskedő Makó. — *Danity István* fedrász Déva.

Értesítés!

Van sz-rencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, miszerint Aradon, a Bocskó-utcal

„FEKETE SAS“-hoz

címzett szállodát örökáron megvettem és azt személyesen tovább vezetni fogom. Egyben értesítem a t. közönséget, hogy a vendégszobákat teljesen új butorokkal berendeztem, vendéglőmben pedig a legjobb és legtisztább jég-behűtött italookról és izletes ételekről gondoskodva van. **Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak!** Vendégszobák 1 korona 20 fillertől kezdve 2 koronáig. Kötőd saját termései hegyaljai ménesi hegyi bor literje 72 fillér. Szíves partfogásukat kérve, vagyok

1384 mély tisztelettel:

Páska Ignácz,
szállodás.

2102—1906. Eln. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék és a területén levő kir. járásbíróóságok részére 1907. év folyamán szükséges 630 font faggyu (stearin) gyertya mennyiség szállítására ezennel írásbeli és szóbeli árlejtés hirdettetik.

A zárt írásbeli ajánlatok benyújtására és a szóbeli verseny megtartására 1906. évi július hó 9 ik napjának délelőtti 9 órája az aradi kir. törvényszéki palota 77. számú hivatali helyiségébe kitűzetik.

Miről az érdekeltek oly megjegyzéssel értesítenek, hogy a szállítási szerződés feltételeit a kir. törvényszék irodaigazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetik, és hogy ezen vállalat biztosítékul az árlejtés megkezdése előtt az aradi kir.

törvényszéki Elnök kezéhez 50 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő lesz, továbbá, hogy a zárt ajánlatok felbontását követőleg szóbeli ajánlat nem tehető és a szóbeli ajánlatok kihirdetése a zárt ajánlatok felbontását okvetlenül megelőzi.

Aradon, 1906. évi május hó 18-ik napján.

Gallu,
elnök h.

1442

1868 óta forgalomban. Berger-féle gyógy-kátrány-szappan,

örv. laboratórium által ajánlja, Európa legtöbb államában Német
sikerrel alkalmaztaták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint szappan kátrány-szappan az aradon tisztítási céllal
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

Mint kiváló bőrpótló szer kitűnő eredménnyel használható
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Berger-féle borax-szappan.

Ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Az minden fajnak 70 fillér használati
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Aradon, 1906. évi július hó 9 ik napjának délelőtti 9 órája
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Miről az érdekeltek oly megjegyzéssel értesítenek, hogy a szállítási szerződés
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

feltételeit a kir. törvényszék irodaigazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetik,
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

és hogy ezen vállalat biztosítékul az árlejtés megkezdése előtt az aradi kir.
ellen, nevezetesen Műt. pikkely-szömör, élszél kütegek, újszülötten

Aradon, 1906. évi május hó 18-ik napján.

Gallu, elnök h.

1442

Milyen költséges előítéletem
is volt nekem, hogy még csak
most használok a kony-
hámban

Ceres-étel zsirt!

(Kókuszdióból)

Ezt kell nem egy háziasszony-
szonyoknak beismernie, már az
első kísérletnél.

Schicht György

„Ceres” tápszerművek osztálya,
Aussig E/m.

Aradi ipar- és népbank.

Ekszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1906. évi június hó 12-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar- és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1906. évi márczius hó végéig lejárt **ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak** alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

- 7053 7829 8019 8028 8154 8371 8418 8510 8564 8654 8703 8903
- 9129 9288 9521 9546 9717 10018 10065 10101 10215 10321 10356 10401
- 10414 10511 10546 10644 10646 10804 11085 11094 11099 11253 11548
- 11654 11693 11735 11819 11820 11866 11869 11883 11978 12038 12051
- 12082 12184 12282 12503 12512 12535 12615 12692 12806 12923 13020
- 13162 13166 13183 13279 13319 13429 13528 13601 13602 13603 14047
- 14063 14111 14112 14127 14149 14165 14301 14388 14457 14539 14604
- 14618 14655 14848 14898 14922 14946 14954 15014 15027 15065 15066
- 15108 15128 15163 15199 15382 15512 15532 15730 15863 15900 15906
- 16081 16152 16214 16241 16294 16303 16342 16432 16487 16464 16469
- 16549 16590 16633 16651 16668 16688 16719 16874 16897 17068 17086
- 17212 17234 17242 17282 17300 17341 17392 17896 17442 17451 17466
- 17478 17550 17551 17654 17693 17711 17821 17913 18081 18164 18166
- 18232 18260 18276 18277 18328 18329 18333 18342 18354 18378 18384
- 18388 18395 18397 18440 18537 18577 18600 18690 18701 18852 18864
- 18956 18982 19164 19186 19211 19311 19318 19395 19486 19511 19588
- 19647 19695 19714 19733 19743 19744 19808 19832 19834 19839 19840
- 19879 19888 19908 19913 19923 19953 19970 19975 19985 3 20 24 33
- 41 49 78 77 81 83 85 119 121 146 148 192 194 201 202 207 220 242
- 253 283 292 297 312 1791 és 2220, mely árveréshez a venni szándé-
kozók ezennel tisztelettel meghívattak.

Arad, 1906. évi május hó 20-án.

1388

Az igazgatóság.

Malomeladás.

Közel Aradhoz félmagasórlésű

= hengermalom =

60 lóerajű szívógázmotorral, két hengerszékkel, vil-
lanyvilágítással, három kőjarral és a hozzá tartozó
szitákkal, lakházakkal és kerttel

szabad kézből eladó,

vagy tíz évre bérbeadó.

Tűzeiésű 50% megtakarítás (1½ fillér, óra- és
lóerőnkint). — Ajánlatok, vagy bővebb felvilágosítást
a kiadóhivatal továbbít.

1443

A nmta. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy falu Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Mindenkinek fontos!

hogy ruházatát előnyös árban s amellet jó minőségben szerezzé be

1441

Frank Leó férfi-ruha áruházában

ARADON, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM ALATT, az új Minorita-templommal szemben.

Városi és megyei telefon szám 537.

Városi és megyei telefon szám 537.

Sacco-öltöny
chewiott szövet-
ből 20 K.

Sacco-öltöny
chewiott szövet-
ből 24 K.

Sacco-öltöny
kangarn szövet-
ből 26 K.

Sacco-öltöny
finom chewiott
szövetből 30 K.

Sacco-öltöny
kangarn, finom
minőség 34 K.

Sacco-öltöny
finom kangarn
szövetből 40 K.

Gyermekruhák 5 koronától feljebb!

Fiu öltönyök 10 koronától feljebb!